NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ THỨ 1387

NỘI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ HAI 30 OCTOBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

441

GIÁ BÁO

	Annam	Tây	Nước ngoài	Tàu	Mandat
Một năm.	6$00	6$90	6$80	6$30	6$60	6$00
Các làng về	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.00	3.30	4.50
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.50	1.65	2.25
Một tháng.	0.50	0.60	0.550	0.550	0.600	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 04 de large

Une seule insertion. . . .	0$30 le c/m
Par contrat annuel	
Par centimètre et par insertion.	0$15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . .	2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales.	1$50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants

Việc dạy chữ Hán ở các trường Sơ-đẳng

Trước vụ khai trường vừa rồi, quan chánh Đốc học Sơ-đẳng Trung-kỳ có đệ trình quan Khâm-sứ một tờ về việc dạy chữ Hán ở các trường Sơ đẳng như sau này :

Đến tháng chín tới nơi này thì các lớp dạy chữ Hán có thể bắt đầu mở suốt trong các trường Sơ-đẳng yêu lược theo như thể lệ đã định trong bộ Học chính qui tắc và tờ chu tri của quan lớn ngày 7 Mars 1922. Mong rằng đến ngày khai trường này thì các quan Công-sứ các tỉnh đã tuyển xong các thầy Hán học sung vào việc ấy mà lương bổng thì tính theo vào số dự toán bản bạt.

Dạy chữ Hán ở các trường Sơ đẳng nghĩa là dạy cho trẻ-con đọc được những thư từ việc nhà, việc riêng và hiểu được đại khái những câu đối ở các đình chùa miếu mạo trong xứ sở, suy cái duyên cớ ấy thì cũng nên đem chữ Hán mà dạy ở các trường dự-bị là trường các làng phải chịu tiền phí-tổn.

Theo như ý tôi, thời thầy học nào mà xã dân bằng lòng và học-lực đủ dạy chữ Hán trong các ngày thứ năm, theo như thể thức thời nên lưu để dạy ở các trường ấy. Có như thế thời học trò đến học mới đông, còn như các trường tư, cha mẹ tự đón thầy cho con học, thầy dạy theo phương pháp tự do, không có ai kiểm soát, thì có thể bắt đi được hoặc cứ để cho nó tự phải bãi đi thì hơn.

Nếu quan lớn ý hiệp, thì xin tư cho các quan Công-sứ các tỉnh phải trước nghĩ cách thức thế nào cho tiện tiếp và chiếu theo Học-chính qui tắc sức dạy chữ Hán trong các trường dự-bị trong hai mối tuần lễ một buổi về ngày thứ năm, việc ấy tưởng có thể giao cho một thầy trường tư dạy và mỗi tháng sẽ được phụ cấp ba đồng tính cho các làng chịu, tiền ấy thật không phải bắt xã dân tốn thêm đâu, là vì họ đã cung đốn các thầy trường tư ấy rồi, chỉ có một điều khó là bắt các thầy ấy chỉ cho bài vở ở trường công mà thôi, còn trong những giờ học thường của các trường công thì ở nhà không được nhận học trò nữa.

Vấn-đề ấy cần nên nghiên cứu cho được hoàn toàn, còn như lối thực hành thì phải phân biệt từng tỉnh.

Trường nào thầy học có bằng Sơ-học thì sẽ phụ thêm một thầy chữ Hán để dạy các ngày thứ năm, trường nào thầy học không có bằng Sơ-học, còn là những thầy Hán-học thì bắt dạy thêm môn chữ Hán, nhưng không cần phụ thêm mỗi tháng ba đồng. Vì nếu cho mấy thầy ấy được thêm phụ cấp thì chẳng hóa ra cho những người quốc-ngữ không thạo, chữ Pháp cũng dốt, lại được lương cao hơn là những thầy trợ-giáo có bằng Sơ-học ở trường Quốc học ra ư ?

Tạm thời nghĩ nên xử trí như thế này : Các thầy hương-sư mà các làng muốn theo cách hợp đồng được đổi như các thầy trợ-giáo bây giờ bắt phải dạy chữ Hán về các ngày thứ năm, nhưng cứ lĩnh lương như cũ. Như vậy thường mấy thầy đều thuận chịu ngay vì người sĩ bổ còn nhiều. Vậy thì ở các tỉnh mà có khi trong một tỉnh, thành ra có hai hạng trường dự-bị, là những trường có thầy trợ-giáo đỡ bằng Sơ học kèm thêm một thầy dạy chữ Hán trong ngày thứ năm tính phụ cấp mỗi tháng ba đồng, và những trường có một thầy hương-sư dạy mà lại kiêm cả hai việc là vừa dạy quốc-ngữ vừa dạy chữ Hán. Sự đó nhiều nơi đã lấy làm quen, coi chừng các nhà có con cũng thỏa tình.

Về văn-đề ấy, tôi thiết tưởng nên hỏi ý-kiến các quan Công-sứ các tỉnh, để sau này suốt Trung-kỳ không đâu là đến nỗi thiếu thầy dạy chữ Hán.

Còn về sự lựa các thầy, xin để rộng quyền cho các quan Công-sứ, những thầy ấy có thể mộ theo cách làm từ hợp đồng với quan Công-sứ trả tiền từng tháng một, rồi để về cho quan chánh Đốc-học Sơ-đẳng Trung-kỳ thay quyền quan Khâm-sứ mà duyệt y như là ngài đã cho phép về việc tuyển các thầy trợ giáo các trường dự bị ấy ».

Quan Khâm-sứ chuyển giao cho các quan Công-sứ các tỉnh một bản sao tờ trình ấy thì có định theo một tờ chu-tri tỏ ý ngài thuận cho tuần theo ý như bản dự thảo của quan chánh Đốc-học Sơ-đẳng Trung-kỳ.

Ai cũng biết rằng việc dạy chữ Hán ở các trường Pháp-Việt cũng các trường Sơ đẳng yêu-lược rất là sơ-sài, cứ đến buổi học chữ Hán thì thầy với trò tự hồ như là dự một cuộc tiêu-khiển vậy. Sự sơ-sài ấy chẳng nói thì ai cũng biết là tại trong các khoa thi bằng Sơ-học, chữ Hán không bắt buộc vậy, thậm chí các trường nhiều nơi lại không có thầy dạy chữ Hán nữa, tức như các trường Pháp Việt Sơ-đẳng ở các làng Bắc-kỳ bây giờ. Thế mới biết ngày trước có thi cử, có lợi lộc, thì chữ Hán thịnh đến thế, mà ngày nay vì bỏ thi cử thì tuy chưa đến nỗi tiêu duyệt hẳn, nhưng xem chừng cũng chỉ còn thoi thóp, chớ chẳng còn thọ được bao lâu.

Nay quan Khâm-sứ Trung-kỳ định khuyến miễn việc học chữ Hán, cho thi hành theo tờ dự-định của quan chánh Đốc-học trên đó thì chữ Hán tuy không tái nào khôi phục được cái địa-vị cũ, song may ra giấy rách cũng còn giữ được lễ.

Việc mướn thầy dạy chữ Hán theo như bản dự-định trên kia cũng không phải là mới lạ gì, vì trong bộ Học-chính qui-tắc cũng đã có định về việc ấy, song ở các trường Sơ-đẳng ta mà trễ biếng về việc dạy chữ Hán là lỗi tại các làng, chứ không phải là Chính-phủ cấm. Điều 77 trong Học-chính qui tắc có nói rằng : « Việc dạy chữ Hán ở trong các trường Sơ-đẳng yêu lược thì không bắt buộc và cách tổ chức thế nào thì để cho các hương-hội, hay là các thầy học được tùy ý, bàn định với cha mẹ học-trò. »

Ước gì các dân xã ở Bắc-kỳ cũng biết chiều theo cái lệ ấy mà mướn thầy dạy chữ Hán cho con trẻ thì sau này tên họ tốt-tiên, gia khoán tộc-phả, con cháu trong đến, mới khỏi cái nỗi mờ-mịt quáng lòa.

P. L.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 27 Octobre 1922

Một việc lợi cho nghề làm đồ sứ của ta

Quan Albert Sarraut có đệ trình nghị viện một bản dự thảo luật phải ưng chuẩn việc định tăng số nhận của cải sô tiền tăng thuế riêng về các đồ sứ ngoại-quốc nhập cảng Đông-pháp lên làm 4.

Paris, ngày 28 Octobre 1922

Ngoại Tư-pháp

M. Bartel mông bổ chức quan tòa dự khuyết tại Pnompenh. M. Chevallier mông bổ chức quan tòa tại Saigon, và M. Noel mông bổ chức quan tòa tại Hanoi.

Cuộc hội-nghị về việc Đông-âu

M. Venizelos đại diện nước Hy-lạp tại cuộc hội nghị Đông-âu ở Lausanne.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 28 Octobre 1922

Tại Thứ-dân nghị-viện

Ngày hôm thứ năm trong khi nghị-viện bàn về sổ chi-thu năm 1923 M. De Lasteyrie, Tài-chánh bộ thượng-thư có nói : Nước Đại-pháp một đường thì tăng thuế, một đường thì tiết kiệm, nhưng cũng chẳng rộng rãi bơn các sổ chi-thu các nước Đồng-minh và các nước trung-lập. Mà đến ngày 31 Décembre này nước Pháp sẽ phải chi 95 nghìn triệu về cái khoản trợ cấp và các khoản bồi-thường. Còn nước Đức thì chỉ nộp cho nước Pháp đã tiêu chi về các khoản chi tiêu về các việc trù bình mà thôi.

Việc nước Anh

Ngày hôm thứ năm M. Bonar Law có trần-thuyết về cái chương-trình của tòa Nội-các mới. Báo *Temps* có nhắc lại những lời sau này trong lời bá cáo ấy : Ngày nay muốn giải quyết cái vấn-đề của nước Anh, thì nước Anh tất phải đồng lao công tác với nước Pháp và các nước Đồng-minh khác. Tự nay cái chánh-trị ngoại-vụ của nước Anh sẽ có Lord Curzon chủ trương. Cái ý muốn lập ở bờ các eo bể Đông-âu một nơi như đất Gibraltar nữa thực là một điều vô lý.

Nước Anh định rất quả quyết đối đãi với nước Nga và các nước Đông-minh Đồng-minh nhiệt ý với nhau, thì Đồng minh quyết nghĩ thế nào, thì nước Tsở và Hy-lạp cũng phải mong theo. Các nước Đồng-minh nên lưu ý mà bắt nước Đức nộp một số tiền phải chăng.

Hội-đồng liệt-quốc về việc lao-động

Hội-đồng định đến ngày hôm nay sẽ ấn định nhất định tòa tại-sự. Theo như lời tiền bạn coi về các khoản khởi nghị xin, thì năm nay phải đi một viên phó hội-trưởng thôi chứ không đổi nhiều như mọi năm. Theo như lời tiền bạn coi về việc kiểm soát xin, thì hội-đồng công-nhận các phái bộ đến dự nghị là hợp-lệ.

M. Noiens đại biểu chánh-phủ (Hà-lan) trưởng ban tiền bạn coi về việc cải-lương tòa trị-sự có đệ trình bản tờ-trình về các điều lệ của hội-đồng. Hội-đồng bàn bạc từng khoản một. Bàn đến khoản thứ 11, định rằng tiếng Pháp và tiếng Anh là quan hoại tại hội-đồng, thì M. Sodureh đại-biểu thợ thuyền (Thụy-sĩ) có đệ trình một lời thỉnh cầu tòa trị sự trù tính mai viên chức tiếng nào cũng nên quan thoại thứ ba. M. Aguero (Cuba) bèn nhắc lại rằng trước cũng đã có người xin cho tiếng Tây-ban-nha được công nhận làm quan thoại. Nếu nay bàn đến việ tiếng nước Đức thì lại rắc rối lôi thôi lắm, vậy hãy nên đợi ít lâu, đừng bàn đến vội.

Bordeaux, ngày 29 Octobre 1922

Tại Thứ-dân nghị-viện

Ngày hôm thứ sáu, ông nghị-viên Sonlier, có chỉ nghị cái chánh-sách của Đại-Pháp tại Đông-âu. Ông Le Nail mới ở Đông-âu về có phản đối lại.

Ông mục-sư Wallerié ở Đông-âu về, có nói trong khi quyền chính ở trong tay người Thổ-nhĩ-kỳ, thì các công-ty của Đại-pháp rất là thịnh-vượng, đến các người Hy lạp đến đông quản ở đấy, thì các công-ty ấy suy đổi.

Việc nước Hoa-kỳ

Báo « *New York Herald* » nói rằng nước Hoa-kỳ sẽ cử một viên đại biểu bang-thinh đến dự cuộc hội-nghị về việc Đông-âu.

Quan thẩm-phán tại tòa Thượng-thẩm Hanh quyết nghĩ rằng không chiếc tàu Hoa-kỳ nào được phép chở rượu đi dân cả.

Báo *Chicago Tribune* nói theo như tờ trình của sở Cảnh-sát trong năm mươi dặm thành lớn ở Hoa-kỳ, thì từ ngày thi-hành bản luật pháp cấm bán rượu, số người say rượu và số người giết người lại tăng lên thế nào. Trong khi ấy thì những người coi việc cấm rượu, có 105 người bị hại, và 3.500 người bị thương. Trong năm 1920 có 252 210 người bị bắt về tội say rượu ở ngoài phố, về trong năm 1921, thì số ấy tăng lên là 8113 665. Số người bị bắt về các tội trong năm 1920 tổng-cộng là 1.238.904 mà đến năm 1921 thì số ấy tăng lên là 1.464.296.

Cuộc hội-nghị liệt-quốc về việc lao-động

Hội-đồng đã xét việc hoàn-cải điều-lệ tại cuộc hội-nghị. Bản án-văn bằng chữ Anh và chữ Pháp, sẽ giao cho tiểu hội-đồng coi về việc biên-tập sửa sang lại.

M. Hoore, đại-biểu thợ thuyền (Gia-nã-đại) có đệ trình bản tờ trình của tiểu ban coi về việc dị-cư. Trong bản tờ trình ấy có xin hội-đồng ưng chuẩn mọi khoản như sau này :

1° Cứ ba tháng một kỳ, các hội-viên phải thông báo cho tòa trị-sự biết những tin tức về sự đi lại của các thợ thuyền, từ ngoại quốc mà đến hay từ bản quốc mà đi.

2° Sáu tháng sau thì các hội-viên phải cố gắng làm sao mà gởi cho tòa trị-sự những biểu tổng kê về những dân di-cư ấy, mà phải phân ra từng mục nọng cho biết rằng người bản quốc hay người ngoại quốc, đàn ông hay đàn bà, cùng mỗi người bao nhiêu tuổi, làm nghề nghiệp gì, lúc cuối cùng ở đâu, và sau này sẽ ở đâu.

3° Các hội-viên sẽ đồng ý nhau mà ấn định nhất định sẽ nghĩa thế nào là người trú cư, và ấn định cái thể lệ chung trong việc lập giấy căn cước, và lập biểu tổng kê.

Các hội-viên sẽ bàn bạc xong, thì có xin thêm một khoản rằng trong biểu tổng kê cũng nên phân các hạng thuyền di-cư làm mấy hạng như sau này, hạng 15 tuổi ; hạng từ 15 đến 25 tuổi, hạng từ 25 đến 35, và hạng từ 35 tuổi trở lên, thì có 46 phiếu ưng chuẩn, bản tờ trình ấy còn hai phiếu không ưng chuẩn.

Một khoản thứ hai nói rằng hội liệt quốc về việc lao-động nên đồng lao công tác với hội Vạn-quốc trong việc trừng phạt sự buôn đàn bà con gái, được 43 phiếu công đồng thanh ưng chuẩn.

Còn hai khoản khác thì giao cho tiểu-đồng Lý-sự xem xét.

Cuộc Lý nghị Đông

Tướng-quân Ismet Iacha, trưởng cử chánh-ủy viên về bộ Ngoại vụ sẽ chủ trương phái bộ nước Thổ tại cuộc hội nghị Đông-âu. Tướng-quân Kiazim Karabevir Iacha sẽ thay tướng quân Ismet Pacha vào chức chưởng-binh các đạo quân ở phương Tây.

Tin Trung-hoa

Ngày 21 Octobre 1922

Việc nội-các

Tại Thiên-tân có phát giấy khuyến dâu nói-các, đều bởi đảng Tào-Côn làm chủ động. Nghe đâu Tào-Côn đối với Vương-sùng-Nhục có nhiều điều hết mãn ý, cho nên việc-động đủ tổ-chức tòa nội-các khác tiến-hành rất gấp.

Tin La-văn-Cán

La-văn-Cán định đem cái danh-nghĩa Bác-lãm-hội mà lấy trái 20 vạn. Cao-lăng-Uất phản đối, vẫn chưa thành nghị.

Việc Tài-chính

Các cơ-quan chưa được linh kinh-phí đều đến Tài-chính bộ để đòi hỏi. La-văn-Cán và Cao-lăng-Uất phải tránh mặt không tiếp kiến, chỉ phát kinh phí trong một tháng.

Tin Lý-tế-Thần

Ngô-bội-Phu cử Lý-tế-Thần làm bộ bắc tỉnh-trưởng, Lê-nguyên-Hồng vẫn chưa thuận

Tin Cao-lăng Uất

Cao-lăng-Uất hạ lệnh cấm các chức viên ở các sảnh không được tiếp-đãi nghị-viên và chiến-đãi báo-quán, nếu xét được chức viên nào trái lệnh thì sẽ cách chức, lại-tân cũng xích trục.

Tin Trường-tác-Lâm

Tham-nghị-viện điện cho lãnh-sự-quan ở Hải-sâm-uy điều tra những số quân hỏa của Trường-tác-Lâm mới mua.

Ngày 23 Octobre 1922

Việc chiến-tranh ở Phúc-kiến

Ngày thứ bảy vừa rồi toàn quân của Hứa-sùng-Trí đã chiếm-cứ được Đ-điện. Công ngày hôm ấy, toàn quân của Vương-vĩnh-Toàn cũng đã chiếm cứ được Thủy-khẩu. Hai toán quân Hứa Vương thừa thắng đuổi đánh, quân giặc phần nhiều vứt chạy, phải nộp khí giới và xin hàng. Chẳng bao lâu nữa thì Phúc-kiến có thể bình định được.

Đại-biểu Tứ-xuyên

Đại-biểu Tứ-xuyên là Lưu xin vào yết kiến Tôn-Văn.

Tin Ngô-bội-Phu

Ngô-bội-Phu đối với việc Phúc-kiến, đã cho hải-quân tự hành giải quyết, không giúp Lý-hân-Cơ đánh Tứ-thụ-Trạnh. Nghe đâu Ngô-bội-Phu có điện cho Quảng-đông bãi cách đốc phó Hứa-sùng-Trí và Tứ-thụ-Trạnh.

Tin Vương-vĩnh-Toàn

Lê-nguyên-Hồng hạ lệnh cách chức tỉnh-trưởng của Vương-vĩnh-Toàn và thông tập tiễu biện.

Tin Tứ-thụ-Trạnh

Có tin báo rằng Tứ-thụ-Trạnh định đóp yên Phúc-kiến, rồi sẽ tiến đánh Hồ-nam và Quảng-đông.

Hội-đồng Tư-vấn Trung-kỳ

(Tiếp theo)

Từ sáng thứ ba Hội-đồng bắt đầu làm việc theo như chương-trình định, cũng không có việc gì nhiều nên chiều thứ năm đã xong cả.

Sáng thứ bảy, Hội-đồng đi coi trường Đồng-khánh nữ học sinh, mới mở từ năm 1920, trong trường có 4 lớp sơ-đẳng bán-học, có ngoại bổ trăm học-sinh, ở trong và ở ngoài, lại thêm một lớp khâu, có một bà kiểm-đốc trông ra đón các ông nghị viên, rồi dẫn đi coi các lớp học buồng ăn, phòng ngủ, nhà chơi, nhà thuốc, vân vân, nơi nào cũng là ngăn nắp và sạch-sẽ và có trật-tự. — Hội-đồng đi coi khắp các nơi xong rồi lại sang trường Quốc-học nam học-sinh, cách thức cất đặt cũng tựa tựa như trường nữ học-sinh, coi mãi đến 11 giờ rưỡi mới xong.

Chiều thứ bảy, Hội-đồng đã sắp đặt trang hoàng ở Di-luân-đường để ngbênh-tiếp quan Khâm-sứ đến làm chủ tọa giải tán hội-đồng.

Đúng 3 chiều, quan Khâm-sứ đến chủ tọa, có quan Kiểm-đốc phó Khâm-sứ đến dự hội.

Ông Nghị-trưởng Mai-trọng-Đức ra đứng chào quan Khâm-sứ rồi cử ông chánh thư ký Tổng-khảo-Hán đọc một bài diễn-văn bằng Pháp văn như sau này :

Bẩm quan Khâm-sứ,

Tôi được cái danh-dự thay mặt Hội-đồng Tư vấn Trung-kỳ từ là trong mấy năm-dân Trung-kỳ mà cầm tờ ngài để họ cổ đến chủ tọa khai giảng và giải tán kỳ Hội-đồng Tư-vấn năm thứ ba này thực là quan lớn đã tỏ ra lòng mến ái quốc dân vậy.

Hội-đồng chúng tôi lấy làm hân-hạnh thay một quốc-dân mà trực tiếp với quý Chánh-phủ Bảo-hộ, đã tỏ rõ lòng trung thành nhân-dân vẫn bằng mong mỏi những sự khai hóa như chương-trình lớn lao ngài đang trù tính để thi-hành.

Cứ coi như quan-sát Trung-kỳ năm 1923 mà quan-lớn đã giao cho Hội-đồng xét, thì chúng tôi đã xét kỹ càng những khoản cần thiết như là Học-chính, Công chánh và Y-chính, vân vân mà sở tiêu lại thống hơn sở thu hội phần, đã tính rõ rệt rằng bản trù ngài đã hết sức mở mang dân trí cho xứ Trung-kỳ chóng nơi theo lên đường tiến hóa.

Hội-đồng chúng tôi lại biết ơn ngài là tự khi ngài về trị nhậm xứ Trung-kỳ này cũng nhờ ngài đem quyền chính-trị cộng minh mà thi tạo các việc công ích như trên đã nói, ngài nói khi khai Hội-đồng.

Bản trù ngân-sách tuy có thêm mà nhờ ngài xin được quan Tối-quyền cấp ở ngân-sách Đông-Pháp cho nợ là nhờ như ý kiến cao minh cầm quyền chính trị của ngài mà đã sau hiểu tình thế quốc-dân vậy.

Bẩm quan lớn, ở Annam chúng tôi được trông thấy được Đại-Nam-Hoàng đế ngự đu Đại-Pháp mà mừng rằng ngài đã đem tờ tấm lòng thành kính mà cầm ơn nước Bảo-hộ là nước đào Annam chúng tôi đang nhờ được có nhiều điều như này, thực là đã tỏ ơn sâu với quý Bảo-hộ mà lòng nhân-dân vẫn bằng mong mỏi cho tình thân ái Pháp-Việt đề-huề.

Hội-đồng Tư vấn Trung kỳ chúng tôi lấy làm ghi tạc cái công-nghiệp lớn lao ngài đang khai thác và chỉ giáo cho dân Trung-kỳ, mà kỳ này là kỳ thứ đồng cuối cùng của chúng

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng phụ trách việc quản Văn Đường (Từ microfilms của Đại học Cornell)

tới đại-diện quốc-dân cầm tờ quan ân và xin ngài tâu bằng được Đại-Nam Hoàng-đế lấy lòng nhân-đức mà giải ngãi sớm hầy lìm đường ánh sáng ngài soi khắp trong xứ được hưởng cuộc thái bình cường thịnh vậy.

Nhân dịp ấy Hội-đồng chúng tôi nhờ quan lớn chuyển điệu tôi thành thực cùng quan Toàn-quyền Đông Pháp tỏm lòng luyến ái quốc-dân xứ Trung-kỳ và kính chúc quan Thược-địa hộ Thượng-thư Albert Sarraut tỏm lòng kỳ vọng của xứ Trung-kỳ là dân thuộc địa yên mến của ngài.

Hội-đồng chúng tôi cảm tạ cái công khó nhọc, thì giờ quý báu của quan Kiểm-sốc phủ Khâm-sứ đã biết sức chỉ giáo cho chúng tôi trong khi hội nghị những điều công ích quốc-dân vậy.

Thưa các ngài,

Trước khi giải tán kỳ hội-đồng của chúng ta đã chọn nhau tụm họp tại đây, tôi lấy làm cảm ơn các ngài đã công tôi đem hết công lý ý kiến thông minh những nhà đại-biểu dân Trung-kỳ tỏ lòng trong thành ra giúp Chánh-phủ-Bảo-hộ được công cuộc hoàn toàn và Chánh-phủ Nam-Triều được trọn lòng tin ái. thực là tôi lấy làm mừng cho cái kỳ hợp ba năm anh em chúng ta đã đem hết tài năng trí não ra gánh vác công việc Hội-đồng được trọn nghĩa vụ vậy.

Các ngài hãy cùng tôi hoan hô mấy tiếng.

Đại-Pháp vạn tuế !

Đại-Nam vạn tuế !

Ông chánh thơ-ký đọc xong cả tọa đều vỗ tay. Quan Khâm-sứ đứng nói mấy lời cảm ơn hội-đồng xong rồi ngài hỏi ông Nghị-trưởng những đơn thỉnh cầu của hội-đồng rồi ngài đáp lại từng đơn một mãi đến 5 giờ ngài quan Kiểm-sốc ra chụp bóng với hội-viên ngay trước Di-luân-đường xong rồi ngài lên xe về dùng qui phủ.

* *

Sau khi giải tán, Hội-đồng tư-vấn có gửi hai bức điện-tín sau nầy :

Quan Toàn-quyền Đông pháp Hanoi

Trước khi giải tán Hội-đồng Tư-vấn Trung-kỳ, các hội-viên thay mặt quốc-dân Trung-kỳ kính dâng quan lớn tấm lòng thành-thực và cảm ơn ngài đã vui lòng khai-hóa mở mang cho bản xứ.

Quan Thuộc địa Thượng-thư
Albert Sarraut Paris

Hội đồng Tư-vấn Trung-kỳ sắp giải tán kỳ Hội-đồng thường niên, Hội-đồng kính dâng quan lớn tấm lòng luyến ái nhân dân Trung-kỳ và mong ơn ngài khai-hóa mở mang cho xứ Thuộc-địa nầy và xin trình ngài chuyển dâng lên quan Giám-quốc tấm lòng trung thành quốc-dân bản xứ đối với chánh-phủ Đại-pháp.

VĂN UYÊN

Ngự giá hồi loan

Thuyền rồng thuận gió xuất dương chơ
Nay đã hồi loan mới tới nơi,
Dân sĩ hoan nghênh cờ rợp đất,
Quan quân bảo hộ sáng vang trời.
Trông về Nam-quốc tình vui vẻ,
Ngoảnh lại Tây-thiên cảnh tuyệt vời.
Đại-Pháp Đại Nam cùng vạn tuế !
Giao-lân gắn-bó biết bao đời.

Tàu bay

Kia ai bay bổng ở trên không ?
Máy móc khen cho khéo lạ lùng !
Gương cánh liệng qua năm bể lớn,
Vầy đuôi thẳng tới chín chầu thông.
Trông lên tinh tú bằng gang tấc,
Nhòm xuống non sông một mảy lông
Thực đáng anh-hùng trong Thế giới,
Cũng tài công mất công đàn-ông.

Nghĩa-hưng, Ng.-q. Trạch.

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thầy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu đét, kiểu den, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN

Vì tranh, sẽ kiếm cả sẽ trong-thôn
72, Phố hàng Bông, Hanoi

Nhớ bạn đãi mất

Đêm thu cảnh vật tiêu điều,
Sông trăng mờ-ảo như khêu lòng vàng
Nghĩ càng ấu não can-tràng
Gớm cho con tạo đa đoan hợm mình.
Cõi đời hóa hóa sinh sinh,
Làm chi lắm nỗi bất bình trên người
Chọnh điều sực nhớ tới ai.
Trần gian khuất mặt đã ngoài hai đông,
N ớ khi dưới bóng trăng trong
Anh em trò chuyện tỏ lòng yên đương
Nhớ khi ở chốn học-đường.
Hân huyên kể lẻ, văn chương luận bàn
Nhớ khi xa cách dặm ngàn,
Tưởng thanh-tỏ nhưc chứa chan mạch sầu
Nhớ khi thức suốt đêm thâu,
Đem câu tâm sự tỉnh đầu thở than.
Nhớ khi đốt ngọn đèn tàn,
Nhắc câu tan-hợp hợp-tan những ngày
Nhớ khi ngồi trước hiên tây,
Cầm xoang xướng họa mọi mầy say canh dài
Vừng trăng soi tỏ bên trời,
Trông trăng lại nhớ đến người xưa kia.
Một mình dằng-dặng canh khuya,
Ai người tri kỷ mà chia nỗi sầu.
Đoái trông mây nước một màu,
Như nung dạ rối, thêm rầu cho thân.
Năm canh khắc khoải bồn chồn,
Thương ai luống những chạnh lòng cùng ai
Sương sa cảnh đã bỏ tàn,
Mỹ-Giang

Hội Việt-Nam Thanh-niên

Lời cáo độ giả

Chúng tôi đăng ở sau đây một bài quốc-văn đã có xuất bản ở Tạp chí «Nam-phong» ra tuần Août trước để các ngài nhân lãm chắc các ngài độc giả không còn ai là không biết rằng : Hội của chúng tôi đặt dưới quyền chủ trương của một hội-đồng kiểm-soát, hội-đồng kiểm-soát ấy có toàn những các quan Tây Nam danh giá nhất Đông Pháp nầy. Hội chúng tôi vừa mới được danh-dự quan Toàn-quyền đến thăm và khi khánh-thành lại được quan Thống-sứ làm chủ tọa. Ngày lễ khánh-thành có hầu đủ mặt các quan chức về ngạch Giáo ngạch Chính và những các ngài hội-viên tư-vấn Bắc-kỳ nữa.

Chúng tôi mong rằng : các ngài đọc bài đăng sau đây sẽ được thỏa lòng về cái mục-đích nhân đạo và ái quốc rất cao-thượng của hội chúng tôi.

Hải nội chư quân-tử nhiều ngài đã từng nghe thấy nói đến cái hội của ông Paul Monet nguyên chức thuộc-địa phòi binh đội Đại-tỷ ủy cuộc chiến tranh bị thương nặng được hồi-hưu, mới đến thiết-lập tại xứ ta xưng danh là « Việt-Nam Thanh-niên hội » Hội ấy vị theo một cái mục-đích cao thượng tự-tín cho xã-hội, nên đã được sáp-nhập vào hội Khai-trí tiến-đức, thành ra hai hội thành vào cái cơ quan hoạt-động của Hội ta. vậy nay tưởng nên biện-minh hội « Việt-Nam Thanh-niên » ấy để các ngài biết rõ Hội ấy liên-lạc với Hội Khai-trí tiến-đức ra thế nào.

Các ngài đã biết rằng trong các nước chính của Hội ta định lâm, thì có một cái mục-đích là tập cho hội mà khích khuyên giúp đỡ, đồng lâm chủ-trương hoặc cũng có khi lại công nhận số những công-cuộc nào mà theo một mục-đích đồng-tâm hiệp-lực của người Pháp người Nam đã bỏ-lịch phát-đoạng về đường đạo-lý và tinh-thần của dân Việt-Nam.

Các điều khoản lấy làm cho Hội ta được tùy tiện mà mở rộng cái phạm-vi hành động ra ngoài phạm vi của hội-viên bản-hội, và làm cho thêm cái trình-độ lên một bậc nữa. Hội Khai-trí tiến-đức ta mà đã khỏi ý lập ra « Âu-trí-viện » mà độc giả cho tôn đã biết ; hiện bây giờ Hội ta lại định lập ra các giải thưởng về văn-chương v. v. ấy đều là theo mục-đích mà không trương cho rộng thêm ra.

Thế mà xét ra thì trong cái công-cuộc lớn-lao của hội định làm, có lẽ quan-hệ nhất là việc duy-trì phát xiển trí thức và đạo đức cho các bậc thanh-niên ngày nay tức là các bậc người lớn mai sau nầy. Ka nước cái mầm non cỏ vun-trồi nếu nẫu mới thành ra cây tươi-tốt ngay thẳng ; nếu bị bỏ liều, thì sau thành ra một thứ cây ngăng-nghiu cỏc-cằn. Buổng chi các bậc thanh-niên ka đương lúc đầu xanh tuổi trẻ, tri Hội ta nên phải lưu-tâm chú ý đến ngay từ bây giờ. Vả đến khi đã trưởng-thành, tập-nhiễm thành tật mất nết đi rồi, Hội ta mới đổi-trông đến, e rằng chậm quá, sao cho kịp nữa.

Vì có cái quan-niệm ấy, nên Hội ta phải khởi ra nhiều việc thực-hành : về đường tinh-thần, thì Hội ta đã quyết-định về việc thiết-lập « Âu-trí-viện » ; về đường trí thức, đạo-lý, thì sau Hội ta lập ra một hội học-sinh (Foyer des Etudiants).

Các ngài đã biết rằng cái vấn-đề mở-mang trí-thức cho thiếu-niên Việt Nam sau nầy Chính-phủ Bảo-hộ với nhà-nước Pháp-đình đều bỏ ra nước France vốn có cái trí-não cực-hiệt là đối với dân Bảo-hộ thay có cầm tinh một cách mình-mẫn và cực-trọng. Suy ra thì xảy xem như Chính-phủ đã chăm việc trong đồng-học, rất là toàn-bảo, rồi đến quan Toàn-quyền Sarraut lập trường sau đồng-học, tự nay trở đi cũ lẽ là cũng đi-phát-đạt. Bi lòng công cuộc lớn-lao như thế cho trọn vẹn về đường khai-thác, cố xét gì-hiệu lâm cho các bậc thiếu-niên ta chóng thấm-nhiễm được các điều kiến-thức về cách-trí học là những điều thiết-yếu cho sinh-mệnh và nền đó một dân tộc lớn lhời nay, nhưng chỉ có trí thức mà không in-tuyên tâm-linh, thì chưa được là hoàn toàn tư-cách. Chỉ lệ học cách-trí mà không có đạo lý, thì vì cũng như một cái vực-sâu thăm-thẳm, có mặc cho những người kiên-ngạo sông-sộc bước đến, tất bị sụt xuống mà cho lên đáy sâu. Xem như lịch-sử từ xưa đến nay, nhất là lịch sử hiện thời, thì thấy nhiều cái gương về những việc thí-nghiệm độc-ác của những dân tộc ưu-ply giao cho một Chính-phủ non-nớt, chỉ bằng ở những người không đủ tư cách về đường đạo-đức, dùng những tài độc-ác mà làm những việc về đạo-lý đó đi-lại về sau, nỗi sao cho xiết. Phàm một nước mà sinh ra được, phát-đạt được, thì không những cần phải quan-tâm trong nước phải lấy làm nhiệm-lý trọng việc công-tích lợi việc tư-lợi ; mà cả đến nhất bàn quốc dân, nông, công, thương cũng phải in vào trong đó có một cái tư tưởng biết làm nghĩa-vụ của mình, một cách thành thực cùng mình mới được. Muốn như thế thì phải nhờ về gia-đình giáo dục, trước là khiến cho mọi người trong hiền kinh-thuận trường-giả, thứ-hỷ khiêm-cung, rồi ra mới phát-khởi được tinh-thần cao-thượng, hiểu thấu được phận-sự của mình đối với xã-hội, đối quốc-gia. Cái phép gia đình giáo-dục ấy, có xem ở trong các dân tộc ở xứ Viễn-đông nay, thì ngự xưa xét là phát-đạt, bây giờ vì thời-thế cạnh-cải, lắm khi khiến cho cái khuôn gia-đình giáo dục thành ra khuôn-thiêm mất đi.

Nội là các dân-tộc mà đã tiêm-nhiễm cái văn-minh Tây-học, thì về đường luân-lý giáo-dục đều do trong sách Khổng Mạnh và các bậc tiên-nho thuộc về cũng đạo Khổng Mạnh, nhờ có các sách-vở ấy để bun-đúc cho mỗi người một ít, một nên luân-lý rất cao thâm. Cách dạy luân-lý khi xưa, thì ngay từ khi con trẻ mới vỡ lòng đã nhờ có thầy dạy cho lễ pháp rồi, mà đối với thầy thì phải trong bon chầu. Khi sản trẻ đi học thì vừa học sách vừa học tập chữ-học thì, mỗi tuần lễ học thêm được các điều thiết-yếu về luân thường đạo lý, khánh ra người lịch sự-học sẽ-vấn tinh-thì thọ-đức ; kịp đến ngày sau đường giáo dục luân lý, khánh ra người lịch sự nhiều ít thêm đi nữa. Khi trước thì đàng thờ chữ ý hội là một thứ chữ gian sắp phiền-phức, nên đi nhàm mất đường tiến bộ về cách-trí học ở trong xứ Viễn-đông từ mười mấy thế kỷ đến nay ; gần đây nhờ sự tiến-bộ đã biết đường chữ quốc ngữ là một thứ chữ vận-tâm sánh với chữ Đan là một thứ chữ ý-tự, thì thấy giản-dị tiện lợi hơn thực. Lấy quốc ngữ thế vào chữ Đan, thì lợi-lợi rất nhiều đã đi mà lại rõ-ràng mà không các ngài hội-viên tư-vấn Bắc-kỳ nữa.

Chúng tôi mong rằng : các ngài đọc bài đăng sau đây sẽ được thỏa lòng về cái mục-đích nhân đạo và ái quốc rất cao-thượng của hội chúng tôi.

Hải nội chư quân-tử nhiều ngài đã từng nghe thấy nói đến cái hội của ông Paul Monet nguyên chức thuộc-địa phòi binh đội Đại-tỷ ủy cuộc chiến tranh bị thương nặng được hồi-hưu, mới đến thiết-lập tại xứ ta xưng danh là « Việt-Nam Thanh-niên hội » Hội ấy vị theo một cái mục-đích cao thượng tự-tín cho xã-hội, nên đã được sáp-nhập vào hội Khai-trí tiến-đức, thành ra hai hội thành vào cái cơ quan hoạt-động của Hội ta. vậy nay tưởng nên biện-minh hội « Việt-Nam Thanh-niên » ấy để các ngài biết rõ Hội ấy liên-lạc với Hội Khai-trí tiến-đức ra thế nào.

Các ngài đã biết rằng trong các nước chính của Hội ta định lâm, thì có một cái mục-đích là tập cho hội mà khích khuyên giúp đỡ, đồng lâm chủ-trương hoặc cũng có khi lại công nhận số những công-cuộc nào mà theo một mục-đích đồng-tâm hiệp-lực của người Pháp người Nam đã bỏ-lịch phát-đoạng về đường đạo-lý và tinh-thần của dân Việt-Nam.

Các điều khoản lấy làm cho Hội ta được tùy tiện mà mở rộng cái phạm-vi hành động ra ngoài phạm vi của hội-viên bản-hội, và làm cho thêm cái trình-độ lên một bậc nữa. Hội Khai-trí tiến-đức ta mà đã khỏi ý lập ra « Âu-trí-viện » mà độc giả cho tôn đã biết ; hiện bây giờ Hội ta lại định lập ra các giải thưởng về văn-chương v. v. ấy đều là theo mục-đích mà không trương cho rộng thêm ra.

Thế mà xét ra thì trong cái công-cuộc lớn-lao của hội định làm, có lẽ quan-hệ nhất là việc duy-trì phát xiển trí thức và đạo đức cho các bậc thanh-niên ngày nay tức là các bậc người lớn mai sau nầy. Ka nước cái mầm non cỏ vun-trồi nếu nẫu mới thành ra cây tươi-tốt ngay thẳng ; nếu bị bỏ liều, thì sau thành ra một thứ cây ngăng-nghiu cỏc-cằn. Buổng chi các bậc thanh-niên ka đương lúc đầu xanh tuổi trẻ, tri Hội ta nên phải lưu-tâm chú ý đến ngay từ bây giờ. Vả đến khi đã trưởng-thành, tập-nhiễm thành tật mất nết đi rồi, Hội ta mới đổi-trông đến, e rằng chậm quá, sao cho kịp nữa.

Vì có cái quan-niệm ấy, nên Hội ta phải khởi ra nhiều việc thực-hành : về đường tinh-thần, thì Hội ta đã quyết-định về việc thiết-lập « Âu-trí-viện » ; về đường trí thức, đạo-lý, thì sau Hội ta lập ra một hội học-sinh (Foyer des Etudiants).

Các ngài đã biết rằng cái vấn-đề mở-mang trí-thức cho thiếu-niên Việt Nam sau nầy Chính-phủ Bảo-hộ với nhà-nước Pháp-đình đều bỏ ra nước France vốn có cái trí-não cực-hiệt là đối với dân Bảo-hộ thay có cầm tinh một cách mình-mẫn và cực-trọng. Suy ra thì xảy xem như Chính-phủ đã chăm việc trong đồng-học, rất là toàn-bảo, rồi đến quan Toàn-quyền Sarraut lập trường sau đồng-học, tự nay trở đi cũ lẽ là cũng đi-phát-đạt. Bi lòng công cuộc lớn-lao như thế cho trọn vẹn về đường khai-thác, cố xét gì-hiệu lâm cho các bậc thiếu-niên ta chóng thấm-nhiễm được các điều kiến-thức về cách-trí học là những điều thiết-yếu cho sinh-mệnh và nền đó một dân tộc lớn lhời nay, nhưng chỉ có trí thức mà không in-tuyên tâm-linh, thì chưa được là hoàn toàn tư-cách. Chỉ lệ học cách-trí mà không có đạo lý, thì vì cũng như một cái vực-sâu thăm-thẳm, có mặc cho những người kiên-ngạo sông-sộc bước đến, tất bị sụt xuống mà cho lên đáy sâu. Xem như lịch-sử từ xưa đến nay, nhất là lịch sử hiện thời, thì thấy nhiều cái gương về những việc thí-nghiệm độc-ác của những dân tộc ưu-ply giao cho một Chính-phủ non-nớt, chỉ bằng ở những người không đủ tư cách về đường đạo-đức, dùng những tài độc-ác mà làm những việc về đạo-lý đó đi-lại về sau, nỗi sao cho xiết. Phàm một nước mà sinh ra được, phát-đạt được, thì không những cần phải quan-tâm trong nước phải lấy làm nhiệm-lý trọng việc công-tích lợi việc tư-lợi ; mà cả đến nhất bàn quốc dân, nông, công, thương cũng phải in vào trong đó có một cái tư tưởng biết làm nghĩa-vụ của mình, một cách thành thực cùng mình mới được. Muốn như thế thì phải nhờ về gia-đình giáo dục, trước là khiến cho mọi người trong hiền kinh-thuận trường-giả, thứ-hỷ khiêm-cung, rồi ra mới phát-khởi được tinh-thần cao-thượng, hiểu thấu được phận-sự của mình đối với xã-hội, đối quốc-gia. Cái phép gia đình giáo-dục ấy, có xem ở trong các dân tộc ở xứ Viễn-đông nay, thì ngự xưa xét là phát-đạt, bây giờ vì thời-thế cạnh-cải, lắm khi khiến cho cái khuôn gia-đình giáo dục thành ra khuôn-thiêm mất đi.

Nội là các dân-tộc mà đã tiêm-nhiễm cái văn-minh Tây-học, thì về đường luân-lý giáo-dục đều do trong sách Khổng Mạnh và các bậc tiên-nho thuộc về cũng đạo Khổng Mạnh, nhờ có các sách-vở ấy để bun-đúc cho mỗi người một ít, một nên luân-lý rất cao thâm. Cách dạy luân-lý khi xưa, thì ngay từ khi con trẻ mới vỡ lòng đã nhờ có thầy dạy cho lễ pháp rồi, mà đối với thầy thì phải trong bon chầu. Khi sản trẻ đi học thì vừa học sách vừa học tập chữ-học thì, mỗi tuần lễ học thêm được các điều thiết-yếu về luân thường đạo lý, khánh ra người lịch sự-học sẽ-vấn tinh-thì thọ-đức ; kịp đến ngày sau đường giáo dục luân lý, khánh ra người lịch sự nhiều ít thêm đi nữa. Khi trước thì đàng thờ chữ ý hội là một thứ chữ gian sắp phiền-phức, nên đi nhàm mất đường tiến bộ về cách-trí học ở trong xứ Viễn-đông từ mười mấy thế kỷ đến nay ; gần đây nhờ sự tiến-bộ đã biết đường chữ quốc ngữ là một thứ chữ vận-tâm sánh với chữ Đan là một thứ chữ ý-tự, thì thấy giản-dị tiện lợi hơn thực. Lấy quốc ngữ thế vào chữ Đan, thì lợi-lợi rất nhiều đã đi mà lại rõ-ràng mà không các ngài hội-viên tư-vấn Bắc-kỳ nữa.

Chúng tôi mong rằng : các ngài đọc bài đăng sau đây sẽ được thỏa lòng về cái mục-đích nhân đạo và ái quốc rất cao-thượng của hội chúng tôi.

Hải nội chư quân-tử nhiều ngài đã từng nghe thấy nói đến cái hội của ông Paul Monet nguyên chức thuộc-địa phòi binh đội Đại-tỷ ủy cuộc chiến tranh bị thương nặng được hồi-hưu, mới đến thiết-lập tại xứ ta xưng danh là « Việt-Nam Thanh-niên hội » Hội ấy vị theo một cái mục-đích cao thượng tự-tín cho xã-hội, nên đã được sáp-nhập vào hội Khai-trí tiến-đức, thành ra hai hội thành vào cái cơ quan hoạt-động của Hội ta. vậy nay tưởng nên biện-minh hội « Việt-Nam Thanh-niên » ấy để các ngài biết rõ Hội ấy liên-lạc với Hội Khai-trí tiến-đức ra thế nào.

Các ngài đã biết rằng trong các nước chính của Hội ta định lâm, thì có một cái mục-đích là tập cho hội mà khích khuyên giúp đỡ, đồng lâm chủ-trương hoặc cũng có khi lại công nhận số những công-cuộc nào mà theo một mục-đích đồng-tâm hiệp-lực của người Pháp người Nam đã bỏ-lịch phát-đoạng về đường đạo-lý và tinh-thần của dân Việt-Nam.

Các điều khoản lấy làm cho Hội ta được tùy tiện mà mở rộng cái phạm-vi hành động ra ngoài phạm vi của hội-viên bản-hội, và làm cho thêm cái trình-độ lên một bậc nữa. Hội Khai-trí tiến-đức ta mà đã khỏi ý lập ra « Âu-trí-viện » mà độc giả cho tôn đã biết ; hiện bây giờ Hội ta lại định lập ra các giải thưởng về văn-chương v. v. ấy đều là theo mục-đích mà không trương cho rộng thêm ra.

Thế mà xét ra thì trong cái công-cuộc lớn-lao của hội định làm, có lẽ quan-hệ nhất là việc duy-trì phát xiển trí thức và đạo đức cho các bậc thanh-niên ngày nay tức là các bậc người lớn mai sau nầy. Ka nước cái mầm non cỏ vun-trồi nếu nẫu mới thành ra cây tươi-tốt ngay thẳng ; nếu bị bỏ liều, thì sau thành ra một thứ cây ngăng-nghiu cỏc-cằn. Buổng chi các bậc thanh-niên ka đương lúc đầu xanh tuổi trẻ, tri Hội ta nên phải lưu-tâm chú ý đến ngay từ bây giờ. Vả đến khi đã trưởng-thành, tập-nhiễm thành tật mất nết đi rồi, Hội ta mới đổi-trông đến, e rằng chậm quá, sao cho kịp nữa.

Vì có cái quan-niệm ấy, nên Hội ta phải khởi ra nhiều việc thực-hành : về đường tinh-thần, thì Hội ta đã quyết-định về việc thiết-lập « Âu-trí-viện » ; về đường trí thức, đạo-lý, thì sau Hội ta lập ra một hội học-sinh (Foyer des Etudiants).

Các ngài đã biết rằng cái vấn-đề mở-mang trí-thức cho thiếu-niên Việt Nam sau nầy Chính-phủ Bảo-hộ với nhà-nước Pháp-đình đều bỏ ra nước France vốn có cái trí-não cực-hiệt là đối với dân Bảo-hộ thay có cầm tinh một cách mình-mẫn và cực-trọng. Suy ra thì xảy xem như Chính-phủ đã chăm việc trong đồng-học, rất là toàn-bảo, rồi đến quan Toàn-quyền Sarraut lập trường sau đồng-học, tự nay trở đi cũ lẽ là cũng đi-phát-đạt. Bi lòng công cuộc lớn-lao như thế cho trọn vẹn về đường khai-thác, cố xét gì-hiệu lâm cho các bậc thiếu-niên ta chóng thấm-nhiễm được các điều kiến-thức về

Viễn-đông nầy. Bây giờ trở theo-như khóa luận lý học đã định trong học qui của nhà-nước có một đôi điều ngu-ân là theo như cái hội đã-truyền-hiệu là bắt cái lý-tưởng của bậc có bổ-ý có bằng tâm mà đi bồi công-cuộc của Hội tôi không cần lòng tán thành có vỗ vỗ giúp đỡ cho hội.

«Việt Nam Thanh-niên hội» tôi thành lập đến giờ làm trong hội-sở tại số 5 phố Vọng-Cung Hà-nội, nhỡ ấy là cốt Chánh phủ Bảo-hộ thuộc nhưng cho hội ấy. Công việc quản-trị thì giao cho một tiểu-hội-đồng. Tiểu hội-đồng ấy do đại-hội-đồng chỉ bầu rặt những thiếu niên Việt Nam mà thôi, chứ một việc vật lại cho giao cho hội đồng ấy-viên coi về thư viện, cuộc chơi, chỗ ăn nghỉ, các hội tết v.v. cho hội-đồng ấy-viên cũng lấn theo một cách-thức như trên. Hội muốn cho tất cả các bậc thiếu-niên Việt-Nam hoặc đương lông bọc, hoặc đã trước là học-trò, từ 17 đến 30 tuổi ai cũng có thể được dự vào hội. Khi xin bản tên vào số chỉ phải nộp 0 p. 50, rồi về sau mỗi tháng phải góp 0 p. 30 Tiền góp như thế thực là ít lắm, mà những khoản bình thì về việc sắp đặt hội sở cũng đủ tiêu liệu. Song Hội vẫn yêu-cầu mong rằng các bậc thân-hào Việt-Nam sẽ rủ-lòng mở nước lọc quyên đỡ giúp đỡ mọi-bội, vì nhất là các nhà hằng-tâm sẽ vui lòng mà tự quyên-tặng cho Hội, đã tỉ đó nhiều cũng là đỡ nhiều chút lòng tương trợ của người Việt-Nam đỡ giúp cho việc công-ích mà làm cho hội « Việt-Nam Thanh-niên » giữ vững cái số xuất-nhập thường được bằng bằng, thì mới có cơ đại phát-đạt được. Khai-Trí-Tiến-Đức lại cáo

VIỆC HANOI

Tại phủ Toàn-quyền. — Trái với tin đồn trước, đến ngày 8 Novembre này quan Toàn-quyền Bandoin chưa về Saigon vội, vì rằng quan Toàn-quyền Long ở Pháo chưa xuống tàu. Như vậy thì ngày khánh-thành Đại kỷ niệm các binh sĩ trận vong ở Haiphong, quan Bandoin có thể xuống chủ tọa được.

Việc thảy thủ đinh công ở Marseille — Các nhà điện tin của phủ Toàn-quyền vừa mới nhận được, thì việc thảy thủ đình công là việc riêng ở Marseille mà thôi.

Như vậy các tàu của hãng *Chargeur Réunis* không can thiệp với hãng-tàu ấy vẫn chạy như-thường. Bởi thế mà tàu *Latouche Tréville* à Marseille đã chạy được tới ngày 23 Octobre và tàu *Auriqng* ngày 11 Novembre sẽ chạy, trừ ra có điều gì đổi lại sau thì không kể.

Như vậy, nếu các tàu của hãng *Messageries maritimes* không chạy thì quan Toàn quyền Long sẽ xuống tàu *Auriqng* của hãng *Chargeurs Réunis* và chúng ngày 7 hay 8 Décembre thì ngài tới Saigon. Hễ tới rồi ngài ra thẳng Hanoi để kịp khai Hội-đồng chính-phủ nhất định vào ngày 18 Décembre.

Cuộc diễm binh ngày hội Chiêu thắng. — Đến ngày kỷ-niệm hội chiêu thắng 11 Novembre này mở cuộc diễm binh thì quan binh đã định lấy ở Bắc-ninh và chừa thông mỗi nơi một cơ binh khố-đỏ, lấy linh tập con ở Bắc-giang và một đội linh Tây ở Việt-trì xuống dự cuộc để cho thêm long trọng.

Quan Thống-sứ đã ký nghị-định cấp cho quan Đốc-lý Monrroux một số tiền là 2.400 đồng và quan Đốc-lý Dupuy ở Haiphong 3.000 đồng để chi dùng về ngày hội chiến thắng.

Cuộc rước đèn. — Cuộc rước đèn thứ hai đã tháng một Tây này không có, vì hôm lại vào ngày lễ đình chiến.

Bãi hạt Phát-diệm. — Hạt Phát-diệm thuộc tỉnh Ninh-bình nay đã có nghị-định bãi đi.

Học-sinh tại tại Pháp. — M. Nguyễn-Bái thầy thuốc thi sai bạng tr. để ra ngoại ngạch để dự cuộc Đấu-xảo Marseille thì nay chiếu theo đơn xin của ông, được nghỉ giả hạn một năm không lương kể từ ngày 15 Novembre 1922 để theo học khoa chữa răng tại Pháp.

Giúp con nuôi Nam-kỳ. — Xứ Nam-kỳ được phép trích ở kho dự bị 45 vạn *francs* để cấp cho xã Origny-en-Thiérarche (nước Pháp) là con nuôi của Nam-kỳ.

Các phòng Thương-mại Hanoi và Haiphong tổ-chức lại — Chiếu theo nghị-định quan Toàn-quyền ngày 27 Octobre 1922, tại mỗi thành phố Hanoi và Haiphong nay đặt ra một phòng Thương-mại có 12 hội viên Pháp và 6 hội-viên Nam mỗi bên bản chung một số.

Sau khi làm số bầu cử Thương-mại cho năm 1923 xong rồi thì sẽ bàn thêm ngay các ông hội-viên thương-mại để cho đủ số 1 quy 1 với hội mới.

Như vậy thì về phần Annam từ nay được tỉ lệ hơn khai-hiểu nên một cũ đặt để cho người được tây-tâm tự-do vong lấy hại giống, chẳng những sẽ có kết-quả hay, bởi thế Hội-đồng quyết-nghị xóm các bậc có bổ-ý có bằng tâm mà đi bồi công-cuộc của Hội tôi không cần lòng tán thành có vỗ vỗ giúp đỡ cho hội.

Việc bầu-cử Hội đồng Quản-hạt tại Nam kỳ. — Việc bầu-cử lại các ô g nghị-viên Hội-đồng Quản-hạt ngày 30 tới đây có mấy điều như sau này :

MM. Labaste, Basson, Gallet, De Lachevrotière, Herand, Michel-Villaz, Monier, Alinot, Lambert.

Nguyên là hai tuần lễ trước mới có M Faye được tráng cử, cho nên kỳ hôm qua phải bầu lại 9 ông nữa cho đủ số. Còn về phần Annam thì kỳ bầu cử hôm rọ mới có ba ông tráng cử, còn phải bầu lại 7 ông nữa cho đủ số. Có lẽ ngày mai thì ta sẽ được điện về 7 ông ấy

Việc bãi giấy bạc con. — Tờ chu-tri quan Toàn-quyền gửi cho các quan Thổ-hiến các xứ về việc bãi giấy bạc con mà bắn báo đã nói trong số thứ bảy trước, nay xin lược dịch như sau nầy :

«Trong tờ chu-tri ngày 25 Juillet trước, bản chức đã thông-tri để các ngài biết rằng cho được cải-tiến cái tình thế tiền tệ ở trong thuộc địa thì bản chức có định rằng thu bắn các giấy bạc con của nhà Ngân-hàng Đông-pháp lại, không cho lưu hành nữa, cùng là những đồng 5 bảo chỉ lượng 900 phân, những đồng 400 phân và những bạc bảo con chỉ lượng 835 phân và 900 phân.

Bản chức có bảo trước cùng các ngài rằng nếu theo mấy phương pháp thích thời thì — mà chậm lắm cũng là cuối năm nay — có thể thu được hết cả những giấy bạc con lại.

Cứ như tin của nhà Ngân-hàng thì các bạc giấy con và bạc bảo kém phân hiện đang thu về một cách rất hoàn hảo, vậy xét ra chỉ nay mai là có thể bãi hết các giấy bạc con và bạc bảo con đã nói trên kia.

Song le việc bãi bỏ như thế cũng phải làm rất cẩn thận cho khỏi thiệt hại cho công chúng sau nay đã có lòng tin dùng rồi, vậy muốn cho việc được hoàn hảo thì nên hạn cho một cái thời kỳ khá rộng mới được.

Đó là đối với bạc đồng nhưng đối với giấy bạc con thì lại không thể được.

Vì rằng giấy bạc con bị làm giả nhiều lắm, rất là thiệt hại ; nhà Ngân hàng Đông-pháp có bảo rằng kể làm giấy bạc giả bây giờ nhiều lắm và cả những người Việt-Nam chưa giấy bạc fly cũng vậy

Thật ra chỉ có một cách công hiệu để trừ cái tệ fy là bãi hẳn những giấy bạc con đang lưu hành đi. Nhà Ngân hàng khẩn khoản xin như vậy.

Bởi vậy bản chức xem ra có thể nay mai thì hành ngay được mà không sợ ngăn trở gì.

Trước là các kho các công sở hiện vẫn có nhiều bạc con lắm.

Sau là nhờ về sự cố gắng của Chính-phủ và nhà Ngân-hàng đã lợi dụng mọi cách mà thu dần những giấy bạc con về các vụ thuế những khi đi tuần trong các hạt, vân vân) thì cái số giấy con lưu hành cũng giảm đi nhiều, xem các biểu sau nầy thì rõ.

Giấy bạc	1 hào	2 hào	5 hào
	—	—	—
35 giấy phát hành.	17.000.000	6.000.000	9.700.000
35 đang lưu hành cho đến ngày 28 Février 1923 ...	8.504.527	1.501.773	884.168
Đến ngày 31 Mai 1923.	5.729.345	1.160.000	307.618
Đến ngày 31 Août 1923.	3.870.000	960.770	155.000

Muốn lượng được cái số giấy còn đang lưu hành thì nên trừ cả những giấy thất lạc hay là hủy nát đi nữa.

Tờ ngày 31 Août đến giờ số giấy còn đang lưu hành lại giảm bớt đi nữa.

Ông quản-lý Ngân-hàng có trình rằng trong khi quan mấy tỉnh Nam-kỳ vừa rồi, ông có xét ra rằng cái số giấy bạc 5 hào ở trong tay công-chúng hiện k hông có là bao.

Ông lại báo rằng những số giấy bạc con khác thì còn nhiều, nhất là ở các tỉnh, song le nhờ Chính-phủ Nam-kỳ chủ với kho-bạc, trong tháng chín tháy thu dần những giấy bạc con lưu lại ở các chợ các tỉnh thì cái số fy sẽ giảm đi được nhiều.

Bởi vậy bản chức định hạn cho bãi con ngày 1er Mars 1923 thì các giấy 5 hào, 2 hào, 1 hào nói trên fy, không được lưu hành nữa. Bản-chức đã để về bên Bộ xin phép được thảo nghị-định mà thi-hành cái lệ fy.

Bản chức xin các ngài lưu ý đến việc fy mà bắt cứ trong tỉnh hạt ngài có nhận dân được rõ.

Vì thấy đó thì nên giảng cho họ biết rằng kể từ cái thời hạn fy trở đi thì giấy bạc con đã đổi với các tư gia, đã đối với các kho nhà nước cũng không được lưu hành nữa, nhưng đem ra Ngân-hàng đổi lấy bạc và thì hạn giờ cũng được.

(Xem trang kế-tục, cột thứ hai).

ĐỒNG HỒ MẠ VÀNG

Mấy kỳ-mi, 05 chân kính

Mới và kim có chất dạ quang

BẢO HÀNH 30 NĂM

Giá : 11 $ 50

BÁN Ở HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

59, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

t-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường thụ độ ngạch đẳng Bác-sĩ bản bội tinh, Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh n. 1 ĐƯỜNG GIA-LONG, 52.

KHÁM BỆNH : GIỜ 5 đồng một lần

5010.

Hỏi kẻ phải đau

Nay hỏi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quản mỉ đã chữa thuốc không phải được, hoặc là đã không chữa chắt nào cả nay hỏi chứng người phải đau khí quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỏi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh phổ gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả mấy đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Bởi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao giờ đi, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy các viết thư cho hiệu Bác-sĩ MONTÈS số 84 *Paul-Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá 1$ 0 bạc. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì thấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0$ 90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho dân bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mùi nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần hiệu

(SIROP N)

Một chai. . . . 1$ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Bộ 6 $ 65 đến 6 $ 70

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Bộ 3 $ 60 đến 3 $ 70

Thuốc nước bổ huyết

« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS

Thuốc (mau-bổ bổ huyết

Mỗi chai phần tư lít. 1$ 00

Một lít. 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT

Simple et créosolé. Dầu cá viên hạng bổ tỳ và ham chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên dặn bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rất nóng đắp chăn cho ra mồ hôi. Để càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đắn thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84 phố Paul-Bert, Hanoi

Nhưng có lẽ nhân dân bản xứ không muốn dàng đến cách lấy đấu, vậy thì nên lợi dụng mọi dịp hay là đặt riêng những cuộc đi tuần trong các hạt để đổi bạc cho dân mà thu hết giấy bạc con lại trước cái hạn 1er Mars này, cho khỏi lời chỉ nghị đến giấy bạc con tuy có điều bất tiện thật nhưng đã giúp được việc lắm mà có lẽ một ngày kia lại phải nhờ đến cũng nên.

Ký tên : Baudoin

Xem như vậy thì chẳng bao lâu nữa chỉ còn lại toàn những bạc đồng con theo chất lượng mới là 680 phân mà thôi.

Nhân nói đến tiền tệ Đông-Pháp thì bản báo tưởng nên nói thêm rằng nay mai xứ ta lại có thêm những đồng 5 xu nữa, mà cái kiểu mẫu nó thì Nhà chế bạc bên Pháp với phủ Toàn quyền đã bàn định xong rồi. Sau nữa muốn trừ cái tệ khan xu, nhất là ở Nam kỳ thì phủ Toàn quyền đã thảo làm những xu đồng mới nhiều lắm.

Hội quan lại ái hữu. — Bắc-kỳ quan lại ái-hữu hội đã họp lại hội đồng sáng hôm qua tại hội khai-trí các quan tỉnh và các quan phủ huyện về dự hội đồng lắm.

Trường Khải-trí ở cạnh chợ gạo đường bờ sông (Place du Commerce No 5) đã mở những lớp sau này để luyện tập cho các học-sinh học buổi ban ngày từ hôm 9 Octobre 1922 là :

Cours Moyen,

Cours Elémentaire,

Cours Préparatoire,

Từ 1er Novembre 1922 lại mở thêm một lớp Se Année để luyện tập các học sinh ứng thi bằng Thành-trung học và tiểu học Tây. Vậy muốn xin vào học thì phải mua đơn đến trường Khải-trí, số nhà 5 phố Place du Commerce Hanoi

---

Việt-Nam Thanh-niên hội. — Sáng hôm chủ nhật 20 Octobre Hội Việt-Nam Thanh-niên đã đi xem lò bát sứ Hợp-lợi ở Thanh-trì rồi lại công cuộc của quan Tổng-đốc Hoàng-trọng-Phu để lập ra rất cả có đến hơn 50 người thiếu niên đã dự cuộc đi chơi đó. Nhờ có ông Nguyễn-bá-Chính trước là một quan thầy-kiện trong ngạch y-tế hiện nay đang làm Chánh đốc lò bát lấy chỉ dẫn cho học-sinh xem các nơi rất tỉ-tế và cắt nghĩa cho nghe rất hay hết cả các việc thiết-lập sửa-sang và hành-tác trong sở chế-tạo ấy.

M. Monet là Chánh đốc hội V. N. T. N. đã chỉ cho thiếu-niên biết rằng sở chế tạo ấy thật là một cái gương gai cho tiền đồ nước ta, thiếu-niên anh-tuấn ngày nay phải trông đó mà huynh-hướng về thực-nghiệp, làm cho các việc canh-nông, kỹ nghệ, thương-mại mở-mang ra thì nước mới giàu-mạnh, chớ đừng khư khư mà chen đẩy nhau trong đường quan-lại. Sau ông Monet lại bảo với thiếu-niên rằng những đồ mỹ-nghệ của ta thì nên giữ lấy tinh-thần đặc-biệt Annam chỉ nên dùng những các thứ máy và các đồ dùng của Tây mà chế tạo cho chóng, chứ đừng có đại mà uốn về theo những kiểu mẫu của người Tây vì là bắt chước thì vẫn vụng hơn xảo hơn, và lại không xứng đối với cảnh-tượng ở xứ mình.

V. N. T. H. lại cáo

Tiệc kỷ-niệm hội Sán-nhiên-đài. — Ngày hôm qua, hội Sán-nhiên-đài đã làm lễ kỷ-niệm hàng năm rất là vui vẻ. Nhà bát trang-hoàng bài-trí rất lịch sự, cảnh-tượng trông thực ra là một ngày đại hội.

Từ lúc hai giờ chiều, các hội-viên, các quan khách và gia quyến hội-viên đến nhà hội đã đông lắm. Cuộc vui giáo đầu là Tam-đa chúc thọ, rồi đến bạn hát bát bai-bông, đoạn đến diễn - kịch. Tấn kịch diễn hôm ấy thì mục là Kỳ-ngộ của M. Ng ngọc Chân soạn để hiến hàng hội. Tích này thực lắm cảnh éo-le mà nhiều đoạn lý thú. Nghe đâu các vai trò chỉ luyện tập có hai hôm, mà lề được diệu bộ rất thần tình, như là ông Ng-ngọc-Chân đóng vai ông cụ cổ-nhân dạy con, ông Ng-hữu-Nghĩa đóng vai cụ bạn, ông Lê-văn-Liên đóng vai bà cụ cổ, ông Phạm-v Tuế đóng vai vân-minh đốm, ông Trần-Phánh đóng vai công tử đứng đắn, ông Vũ-bá Phúc, ông Vũ-huy-Chí và ông Đỗ-văn-Ngọc đóng các vai làng chơi, vai nào ra trò cũng được nhiều lần vỗ tay khen, thật là một cuộc diễn kịch được hoàn-toàn từ đầu đến cuối. Ước ao rằng tích hát lấy có một ngày kia nên diễn để các quí-khách xem.

Diễn kịch xong lại đến cuộc hát à-đào, lối đúng bấy giờ tối thì hội đặt tiệc họp mặt làm vui. Cả quan khách cùng các hội-viên độ hơn một trăm vị. Khi các quan chức và các hội-viên tới nơi, thì cô M. Lê-đình-Ngan và M. Nguyễn-văn-Toàn tiếp đãi một cách rất chu-đáo. Tiệc xong, các hội-viên chuyện trò vui vẻ, mãi đến hơn 10 giờ mới giải-tán.

Nhân dịp này, bản-quán xin có lời mừng hội Sán-nhiên-đài ngày một thêm phát đạt thịnh vượng.

Ngạch quan lại — M. Hà-công-Nghiêm, tri châu hạng nhì ở châu Lương-sơn (Hòa-bình) được tư chức.

M. Bạch-công-Trương, phó tri châu Lương sơn được thăng tri châu hạng ba và thăng Hàn lâm viện điển bạ và bổ châu ấy thay M. Hà-công-Nghiêm.

M. Đinh-công-Nhiếp, Thổ-lang quản làng Kế-sơn, tổng Cự-yên, châu Lương-sơn được bổ phó tri châu thay M. Bạch công-Trương.

M. Hoàng quang-Cốc, tri châu hạng ba bất bận nghỉ nay đổi đi châu Hà-long (Cao-bằng) thay M. Bùi-cẩm-Yên về nghỉ.

M. Lương v-Bảo, huấn đạo quyền tri châu Hà long thì nay lại về chức cũ.

Cuộc lạc-quyên Ấu-tri-viện. — MM. Lê-trung-Ngọc, Tổng-đốc tòa Thượng-thẩm 20p. ; Cát-văn-Tấn tri huyện Quế-dương 10p. ; Ng-hữu-Việc Tuần-phủ hưu tri 10p. ; Nghiêm-xuân-Quảng, Án-sát 15p. ; Ng huy-Xương, Tri-huyện Thạch-thất 10p. ; Trần-sĩ-Miên ở Bắc-giang 10p. Hoàng hữu-Bôn Tri-huyện Yên-phong 10p.

Thuyên chuyển. M. Trần-Hồng thư ký hạng nhất ngạch tư Pháp tòng sự tại phòng quan Biện-Lý Hanoi nay đổi ra ngoài ngạch thuộc quyền quan Thống-sứ bổ dụng. M. Trần-Hồng bổ vào làm việc tại phòng hội-đồng tòa án cai trị (conseil du contentieux) tại phủ Thống-sứ.

Tòa án Trừng-trị — Sáng hôm nay tòa án Trừng trị xử những việc sau này :

Đám sóc đĩa ở chợ Hôm. — Tên Trương-Luận, Lê-v-Xuân, Ng-v-Vụ và tên Ng minh-Bình tức Xuân phải phạt mỗi tên 20 ngày tù và 200 quan về tội gẻ sóc đĩa. Còn những con bạc là lĩ tên Dương, thị Tư, thị Ngọ mỗi tên phải phạt 10 quan về tội đánh sóc đĩa.

Đám bài cào ở phố hàng Gai. — Việc Ng-thị-Chỗ tức Trương Chỗ can về việc gá bài cào hoãn đến kỳ sau mới xét.

Thông đồng ăn trộm. — Tê Dương v-Nghĩa mà hai anh em tên Khúc-Tô, Khúc-Gi nguyên thư ký sở Lục-lộ giật về nhà cây hòm ăn cắp tiền bạc của người có là việc đã nói trong một số báo trước, trốn mãi mới bắt được. Nay tòa phạt tên Dương v-Nghĩa 6 tháng tù án treo.

Bỉ xe không đèn. — Chiều tối, một người Khách là Bác-sung-Thay đi xe đạp dong đường không có đèn. Có người lính cảnh-sát đi tuần trông thấy gọi lại để biên số. Chú Khách cứ phóng xe chạy không dừng lại, người lính đuổi theo nắm lại thì người kia giở vỗ tàu ra đấm đá mấy cái vào ngực. Hôm nay không thấy đến tòa để xét hỏi. Tòa phạt 50 quan khuyết-tịch.

Đánh lính Thương chính — Có hai người lính vào nhà Lê v Vinh khám rượu lậu. Ng-thị Ngọ là mẹ vợ nắm lấy kéo rồi lên. Sau lũ tên Lê-bá-Canh, Lê-bá-Tiến, Lê-đình-Lợi cùng với tên Vinh cầm chày và gậy chạy đến xông vào đánh hai người lính lấy bị thương. Tòa phạt lũ tên Lê-v-Vinh bốn tên mỗi tên 3 tháng tù.

Đấy tớ bất lương — Một người tên là Đinh v-Ý giao cho tên Ng-v-Mạch là đứa làm công đưa ba cây gỗ vào Hà đông cho một người khách mua hàng rồi lấy tiền về cho chủ. Tên Ý nhận hơn 40 đồng tiền gỗ rồi cứ thẳng không về nhà chủ nữa. Sau người chủ đi trình mãi mới bắt được. Tòa phạt tên Ng.-v-Mạch 45 ngày tù và 25 quan.

Tiền tiền của chủ. — Tên Đỗ-văn-Khoan làm cai ở đồn điền cho một người Tây. Một hôm chủ đưa cho 180 đồng để phát lương cho những người điền tốt. Tên Ý giữ cả đem tiêu đi hết chẳng giả một người nào cả. Tòa phạt Khoan 3 tháng tù và 50 quan.

Phiên tòa hôm nay đông người xem lắm, phần nhiều là điền nông tòa xử đám bạc ở Chợ-hôm. Nên tòa truyền án đám sóc đĩa lấy ra thì những người xem kéo nhau về vợi cả tòa. Những lời bình phẩm của các cô các bà các thầy và các con bạc nhà nghề làm huyên náo cả ở công án.

Nghỉ phép. — M. Phạm-duy-Thành tri huyện Hoành bồ được phép 29 ngày nghỉ tại Hà-đông.

M. Phạm-hữu-Thái, hậu tuyển tri huyện ở Quảng yên bổ đi quyền huyện Hoành-bồ, trong khi M. Thanh đi vắng.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ ĐÔNG

Ai-tín. — Có tin buồn rằng bà cụ thân sinh ông phó-tổng đương-thứ tổng Đồng-dương, huyện Thanh-oai là ngoại-quyến ông cử Lê khắc-Tuyên làng Cao-bộ, mới tạ thế tại làng Cao-bộ, tổng Đồng-dương. Ngày mồng 7 tháng 9 ta vừa rồi đã làm lễ an táng. Vậy có lời kính viếng cụ, chia buồn cùng cụ ông và ông cử Lê, ông phó đương với qui quyến. D.

BẮC-NINH

Thuyên chuyển. Ông phán Ng-trọc-Yên đổi đi Hà-đông, đã sang Hà-nội chuyến xe lửa 11 giờ rưỡi trưa hôm kia. Các ông tổng sự các sở, các thân hào và các bà con quen thuộc ra ga tiễn chân ông rất đông. ai cũng có lòng lưu luyến và càng. Hôm thứ năm vừa rồi, các bạn đồng sự đã tổ chức để tiễn biệt ông và mấy ông phán ký khác nữa.

PHÚC-YÊN

Cuộc diễn thuyết. — Hôm thứ năm tức 9 giờ sáng M. Paul Monet đã diễn-thuyết ở Phúc-yên về mục-đích hội Việt-năm thanh-niên. Hôm ấy diễn ở nhà Văn-miếu. Ký hội-đồng ấy có quan Đại-lý tỉnh Phúc-yên làm chủ tọa và có cả quan Tuần-phủ cùng các quan phủ huyện với các thân hào và quan đồ học, các ông giáo sư cùng các ông chức sự các tòa và với những học-sinh đến dự thính đông lắm, quan Đại-lý thật là nhiệt thành đối với hội Việt-Nam thanh-niên ngài có giới thiệu công-quả của M. Monet với mọi người rồi khi M. Monet diễn xong thì ngài hứa ngay với nhân chứng bảo rằng ngài sẽ ký cho hội một số tiền to làm tán trợ hội viên, xem như vậy thì hội sẽ được nhờ ơn các quan ở tỉnh Phúc-yên nhiều lắm.

VĨNH-YÊN

Cuộc diễn thuyết. Ba giờ chiều hôm thứ năm M. Monet lại diễn ở Vĩnh-yên. Quan Công-sứ với quan tuần rất là nhoan nhiên Hai ngài đều ở lòng giúp đỡ. Những quan An-nam các nhà làm việc quan các tòa và các ông giáo với học-sinh cùng là những thân hào đến dự thính rất đông. Nhà diễn-thuyết trang hoàng có quạt rất chỉnh tề. Quan Tuần lại có lời cám ơn ông Monet đã lập ra hội Việt-Nam thanh-niên một cách rất là trọng thiết.

Vậy hội có nhiều điều bi-vọng ở tỉnh Vĩnh-yên.

PHÚ-THỌ

Cuộc diễn thuyết. — Đến 6 giờ tối M. Monet lại đi diễn-thuyết ở Phú-thọ giờ đã tối phải thắp đèn thế mà người đến dự thính cũng rất đông, có cả quan Tuần quan Án đến dự thính, các ông làm chức sự các tòa, học-sinh và thân hào đến nghe thật rất đông. Khi M. Monet diễn, người ngồi nghe rất là chú ý, khi diễn xong cử tọa đều vỗ tay hoan-hô.

(Xem trang thứ tư)

Các hiếu-chủ nên biết!

Ngày 29 Juin 1922 bản hội đã đăng báo trong một tháng để các hiếu-chủ có mộ ký tăng trong đất Phúc-thọ rằng biết : Năm nay bản hội định cải tăng những mộ ở trong khu Bình Nhất từ năm 1906 cho đến năm 1913 mà không thấy ai thăm viếng, đem đi tăng trong một khu riêng.

Nay bản-hội nhắc lại để các hiếu-chủ biết là bản hội định đến ngày mùng *8 tháng mười tư* tức là ngày *26 Novembre 1922* thì sẽ bắt đầu bốc những mộ ở trong khu ấy.

Hợp - Thiện - Hội kính cáo

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các quí-khách có việc gì viết thư đến bản-quán, thì các bức thư ấy in ở tờ giấy gói báo, hoặc là giới cho bản quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm có tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vào tết, hoặc thảo qua, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Đố ai không phải xem mục này ?

Không phải đám đố, chỉ xin các ngài nhớ cho rằng hiệu Khương-sơn số 29 phố hàng Đào Hanoi có bán tạp-hóa và dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải và khăn mặt v. v. Lại có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông. Mới các ngài chiếu cố, Chủ-nhân là M. Phạm-đình-Điểm sẽ xin hoan-nghênh một cách rất là trân-trọng.

2093

祥和裕

YU - WO - TSEONG

48, Phố Hàng Ngang, 48

HANOI

Kính trình các quý-khách biết : Bản-hiệu có bán : Gấm, vóc, nhiễu, kỷ-cầu, thượng-hải, kim-ngân-đoạn, cẩm-châu, lụa lục-soạn, đa, the, xuyến, lĩnh, hàng Saigon, hàng Bắc, các thứ vải và tạp hóa, vân vân...

Hàng tốt — Bán rẻ!

Quý-khách ở xa xin cứ thư bản-hiệu sẽ gửi ngay hàng theo lối lĩnh-hóa giao-ngân (Contre-remboursement).

2010

Quan Đốc-tơ Bicoman

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Hô sinh, chứng bệnh đàn-bà, càng con-gái, các chứng sài trẻ con Bịnh đau mắt, bệnh giang mai và bệnh ngoài da cùng nhiều các thứ bệnh khác, vân-vân..

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 6 giờ chiều. Ông nói số 314.

2047

BẠCH-THÁI-TONG

SỞ VẬN TẢI

80, Bd Carreau (Phố Nhà)

(ở gần La-ga Hanoi)

TÉLÉPHONE 312

Don nhà — xe đi đạc — xe hàng hòn ở trong thành-phố và đi về khắp cả các nơi bằng xe ngựa.

RẤT nhanh và cẩn thận

GIÁ RẤT RẺ

2991

Việc thắp đèn-điện trong ngày hội 11 Novembre

Công-ty điện khí Đông-pháp có lời bá cáo để các nhà mua điện biết rằng : hiện nay các công sở nhiều nơi đã hỏi lấy thêm đèn để thắp trong ngày hội 11 Novembre nay mai, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn mà không báo trước ngày 5 Novembre thì công-ty không có thể nhận lời được, vì sức máy của công-ty có giới hạn nhất định.

Nhà nào muốn lấy thêm đèn thì nói rõ muốn lấy bao nhiêu ngọn.

Vôi Chợ-gành

Chúng tôi mới lập lò vôi ở Chợ gành, vôi rất trắng và tốt, giá tính hạ hơn mọi nơi. Các quí-khách muốn cỗ xin cứ gửi thư cho M. Lê-huy-Tuyên, gare Chợ-gành. Không giấy ở Hanoi, phố hàng Gai, số nhà 99.

1238

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng các bạch của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho rõ xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84, Hanoi. »

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM SĂN-NHIÊN

Tối thứ hai :

TAM NƯƠNG GIÁO TỬ

Nàng Mã-thị ăn ở tốt tề với con chồng thực là xưa nay ít có, rõ ràng là tấm gương chói lọi cho những kẻ không biết bổn-phận làm người đi-ghẻ.

Tối thứ ba :

CHỈ THẮM TƠ MÀNH

Sự tích ông sư cắt-tranh để lấy vợ)

Tối thứ tư :

QUAN - ÂM DU ĐỊA - PHỦ

Cảnh Địa-phủ tối não ai ấy, vừa tuyệt vừa hành hình, thực là ghê gớm.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 25 đến thứ ba 31 Octobre 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 6 h. 30

TUẦN LỄ ĐẶC-BIỆT

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MẤT CON »

Kỳ thứ VII

Nghỉ

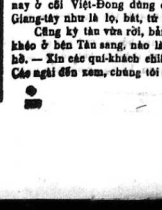
« INTOLÉRANCE »

Kỳ V, VI, và VII

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi có lời kính trình các quí-khách biết rằng chỉ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, bồ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thổ thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đong dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tử bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ lắm vừa rồi, bản-hiệu lại mới thình thêm được giầm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

Effontier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NAM-ĐỊNH

Sắp có thư viện. — Nghe đâu các ông giáo các nhà trong thành-phố đang tổ chức lập tại tỉnh lị một nhà thư viện. Nếu quả như vậy thì thực đúng theo cái mục-đích của các ông! Mà các thứ tiểu khiển của các nhà gỗ đâu không rủ khỏi cái phạm vi đọc sách, xem báo. Quí hóa thay! Thực là một cách tiến khiển cao thượng rất bổ ích cho trí-dục và đức-dục.

Đất Nam-thành là nơi văn-vật, há rằng lại không có một nhà thư-viện ru!

Ao ước rằng hội chóng lập thành và các quan trên cũng sẽ vui lòng tán thành cho để lánh văn-vật này sẽ có một nhà thư-viện.

Kính chúc hội vạn tuế. Khi nào lập thành, sẽ thuật lại rõ ràng.

Tử-sơn, lại cảo

YÊN-BAY

Cuộc diễn thuyết. — Hai giờ rưỡi chi ba hôm nay quan M. Monet đã đến thuyết ở Yên-bay quan Công-sứ ngài đi vắng, ngài đã phái quan Phó sứ đến thay mặt các quan Tây cả hai ban văn võ cũng đến dự thính. Quan Án-sát Yên-bay, cùng các quan An-nam đến ghế rất là chú ý. quan Phó Sứ rất là hoan-nghênh chủ nghĩa của M. Monet, ngài có hiểu dụ cho nhân dân biết công cuộc [illegible] sản cùng ngài lại bảo với mọi người rằng nếu chủ ý về hội Việt-nam thanh niên.

Hôm ấy ở đền dân cật ở nhà biệt Lê-dương cũ, ở chính giữa phòng Danh-dự Hội-đồng, trông thấy cảnh tượng rất là vẻ vang!

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Vạn-thọ khánh-tiết. — Hôm mồng một tháng chín ta, có ngày Vạn-thọ trước hôm ấy một ngày thì trong đêu tuần lời quan sức, treo cờ thắp đè, luôn ba đêm ngày xem rất rực rỡ; đến ngày mồng một, từ 8 giờ Nam quan dương-thuộc đều tế lễ tại bản-công, dung lễ khánh hạ, quan Công-sứ và qui-quan đều đến đó hầu lễ; lúc tàn lễ thành rồi, thì các quan việc mới được thăng đều ra bái mạng. Lúc bấy giờ có phát mấy tiếng lệnh, xem rất long trọng.

Ngày hôm ấy, các sở làm việc tòa, tỉnh đều được phép nghỉ cả.

Mở thêm lớp học. — Số học-trò năm nay tăng lên nhiều, bởi vậy M. Phạm-v-Diệu là chưởng-giáo có mở thêm một lớp Sơ-đẳng thứ ba nữa. Sau nữa nhà trường lại chiêu theo lệ mà loại hết những học-trò nhiều tuổi ra. Vậy mà còn đông như rứa thì đủ rõ là con-trẻ ngày nay ham học lắm vậy.

Trận lụt đầu mùa. — Sau tiết Trung-thu trời quang mây tạnh, khoan khoái vô cùng, ai ngờ qua đến 18 An-nam, bỗng dưng nổi mưa gió ào ào mưa luôn mấy đêm ngày không ngớt, tối tăm trời đất như đổ như xối, qua đến 20 Annam, nước lụt chảy tràn ngập cả đường sá, đồng ruộng, cửa nhà phường-phố ở Quảng-ngãi và Thu-xà đến có nước tràn vào cả dơ bẩn vô cùng, khổ nhứt là mấy nhà tranh ở chỗ thấp phần lo dọn đồ đạc, phần lo giết vợ cùng con đề tìm phương tránh nước.

Ở trước mặt Thu-xà về miền biển, nước trần lỡ mất cái cửa, nhờ cửa lỡ ấy nên nước lụt rút ra mau lắm.

Cũng may cho nhân dân không bị hư hại gì cho lắm, vì gặt hái cũng gần xong. Nhưng cũng còn đói dân ruộng lúa chín muộn chưa gặt kịp, rải gặp trận lụt này, thì đành phải gội cho cả nước cả. Cơ trời khó tránh biết làm sao!

Xuýt nữa kết duyên với cọp. — Làng Bầu cối ở gần núi, nhiều cọp, đêm đêm thường xuống phá hại nhân dân: bắt bò tha lợn mất; có nhà kia, có một chuồng lợn 7, 8 con hỏ cọ một đêm không giữ, đã mất sạch. Cũng có lắm người săn bắn song cũng không làm thế nào cho bắt được. Cũng vì thế mà xảy ra một chuyện sau nầy đáng cười:

Người đàn-bà kia, ở về làng ấy, xuân xanh vừa chín, bất hạnh chồng chết, để lại một đứa con nhỏ. Sau khi chồng chị ta khuất mặt được một năm, chị ta thương buồn riêng số phận; đương lúc xuân xanh mà phải chịu lẻ loi đói lứa, chị ta muốn đi lấy chồng khác, mà còn sợ bà con và nhân-dân chê cười vì chưa mấy lâng chồng mà đi lấy chồng khác, thì khó coi lắm, nên phải gượng mà khuây, ngoài mặt thờ chồng nuôi con, còn trong lòng lưỡng những nàn thân bòn phận mãi, phải chi ta mượn được cây quạt của ông Trang-tử, thì chị ta đã dùng rồi.

Sau chị ta có dan dìu với một người ở gần đó, thường đi lại với nhau đã lâu rồi. Có một đêm kia mưa gió ở-ào, tỉnh-nhân của chị ta ý tắm bị mưa gió ngăn trở, nên không đi đến được, chị ta chong đèn đợi mãi đề khuya, được một lát thấy tiếng động cửa, nghĩ là tỉnh-nhân lại đáo đề những thăm, chạy ra mở cửa đề tiếp, ra đến nơi thì chỉ thấy đen đen là là bên cạnh cửa, tưởng là anh ta bỏn mình núp chơi, chỉ ta cũng buông hai tay ra chọp. Bắt đỗ là một con cọp đến ẵm cửa, nó thấy động vào mình, thất kinh tưởng người đều bắt, hoảng hồn gầm lên một tiếng thật to rồi thót nhảy đi mất. Chị ta nghe tiếng gầm, biết là lầm phải cọp, bỏn bắt phụ thề, chết lăn ra giữa cửa một hồi lâu.

同爻 VÔI 后庚

Vừa trắng, vừa rẻo, vừa quánh, vừa nở, tốt nhất Trung-Bắc lường-kỳ là vôi Đông-giao; mua ngay của chủ lò bao giờ cũng vẫn rẻ. Xin hỏi:

NGUYỄN-CẢNH

16, Phố hàng Gà (Đồng xuân), Hanoi,

1622

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Lời vì độc-giả có viết thư hỏi chúng tôi về cái giá trị và cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) ấy mà khỏi được bệnh hao-tổn tinh thần, mèo mỡ sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dầy và đau gân cốt.

Vậy xin kể ra sau này: Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) này bào chế có thật sắt là một chất rất bổ về đường khí huyết, lại có khí đạm-lam (iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những bọn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh-xao và yếu đuối, đau mắt, các cuống họng, có những mụn mọc vẫn sẵn lên ở mặt. Đâu bà con gái thì người ấy không đúng, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng bơn cả rồi.

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả.

2090

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bản từ tám giờ sáng.

HIỆU BÁO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bảo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 50

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ *đề chữa a-phiện*
SOLUTION R. HOLBÉ
2 ống một chai
Thay thuốc mới mỗi khoản dùng thuốc nay phải nên đến quan Bảo-chế người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1 lọ 00 một lọ
Thuốc này rất thần-hiệu, một mũi không chữa lem việc gì; dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bán-hiện hay bán:
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc BÔ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là **814**, *trị bệnh Giang-mai*
Thuốc ăn-sát SIROP PECTORAL, *dác-cả, ai mắt.*
Thuốc lào *chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
1 ống 2 lọ 50 viên
thuốc thật — 0 00 một chai
Chữa các chứng lậu chẳng kì mới hay cũ, uống thuốc ra nước nước-tiện-tiện có thứ thuốc khanh-trùng của Bản-hiệu thì chỉ 10 ngày là khỏi hẳn, dùng thuốc rồi người phải kiêng lá.

Gouttes « VIRGINIE »
1 lọ 00 một lọ
Trị những bệnh đau ở cửa kín người không đến, hay ở đâu bệnh kinh đau đớn người mấy, như đau xưng, sưng cửa, sưng thai, ... đều hoàn nên lấy thuốc này mình đã bao lần.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MỔ-SẺ
Kính-hiển, đồ-ảnh, thuốc-đau hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán cuộn và bán bao kín
Rửa cất và bán lẻ

« THUỐC DẺ »
0 $ 90 một chai 1/4 litre
Trị bệnh giang mai rất là mau hay có thuốc rất chắc thì nên dùng thuốc này cho tiện nay! Dùng thuốc khác rất công cần phải dùng thuốc này là nhẹ nhàng, khỏi bẩn được! Thuốc này rất hay, rất gọn, ai đã từng dùng rồi thì nhớ mãi! Ai muốn thử cho biết thì nên mua một chai lớn hiệu, giá có 1 $ 00 mà thôi.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Các thứ đèn dầu
và đèn điện

Đèn làm, để treo, mạ kền thực đẹp, cỡ số 14 ..... 9 f. 00
Đèn cao, để treo, mạ kền thực đẹp, cỡ số 16 ..... 15 f 00
Đèn cao, cột nguallume, để trong hàng đông thực đẹp, cỡ số 14 ..... 35 f. 00
Đèn cao vừa, để mạ kền thực đẹp, cỡ số 14 ..... 36 f 00
Đèn điện các hạng, từ 25, 32 và 50 bougies, có một giá là 81.90.

Mới có: *Những thứ đèn điện, máy điện, chuông điện và các đồ phụ thêm vào đây, vân vân.*

2074

CAFÉ, RESTAURANT HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống số 80 ngay cửa Nhà-Thơ
Phụ-quán có chỗ rộng rãi, ở số 58 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-quán thừa tiếp các qui-khách Tây Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tây ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giấy nói trực tiếp với chính quán 2049

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoan, đa Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thứ tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ lanne may complets và pardessus, impermeable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất mới, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haly-Haiphong

NÊN CẦN THẬN — Chúng tôi kính trình các qui khách biết rằng chúng tôi mới bắt được *mạch* người nhà quê mua trả đem về nhỏ đất cát để làm phốt-phát (phosphate) cực tốt và bán giá rẻ hơn giá Phốt-phát thiệt.

Bột phốt-phát thì bao giờ cũng nhỏ hơn các thứ bột khác, chúng có thể bột nhỏ như mỡ.

Vậy các qui khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phải phốt-phát giả, vì nếu cần thiết để bao phốt-phát ra xem, nên thấy bột không được nhỏ thì đừng nên mua.

Nên mua Phốt-phát mà nghỉ hoặc là giá thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Song nếu ai bắt được người bán phốt-phát giả mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi sẽ thưởng 25$00.

GIÁ PHỐT PHÁT. — Phốt phát bán tại chỗ mấy ở Haiphong giá như sau này:

22$00 một tấn (le tonne de 1000 kilos)	hiệu « PB. 19/21 ».
20 , 00 —	hiệu « PB. S ».
80 00 —	hiệu « PB. K ».

Phốt phát hiệu « PB. 19/21 » để bón ruộng đất chua, đất mặn.
Phốt phát hiệu « PB. S » để bón ruộng đất ngọt. Bón ruộng đất chua, đất mặn thì lại càng tốt lắm.
Phốt phát hiệu « PB. K » này là một thứ phốt phát nặng tới mỗi chỉ ra có chừng lắm mấy thứ bột Poisson (Bộ-tát) để bón lấy đem sang.
Phốt phát hiệu « PB. K » này là một thứ phốt phát nặng tới mỗi chỉ ra có chừng lắm thì thiệt là tốt lắm.

CÁCH DÙNG. — Mỗi một mẫu vải bốn bao là 200 cân lấy vải trước năm mười ngày rồi cây cũng được hay cây trước năm mười ngày rồi với phốt-phát cũng được.

MUA LẠI BAO KHÔNG. Bao gai không (sac en jute vide) hay cần lĩnh lấy mà đem lại giá tại nhà máy ở Haiphong thì giá mỗi một cái là một bào chỉ (0$10) nếu bao nhỏ và hơi thông thì chúng tôi không nhận nữa.

Các qui khách cần hỏi bao điều, thì nên thư xin nói lại nhà giấy chúng tôi ở tại nhà máy ở Ha-Lý Haiphong, chúng tôi xin tiếp, hay gửi giấy đến cho chúng tôi xin có giả lời ngay.

2035

Một tin mừng cho các hiệu xe

Công-ty đồng xe - SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS », 7, Boulevard Rebillet, Hanoi, mới có hàng bên Pháp sang nhiều lắm, bán bu tiết 60 % xin tính giá buôn như sau này:

		Trước bán	Bây giờ
Trục xe cao su	mỗi cái	25 $	14 $ 00
Vành bánh khoan rồi	— đôi	13 0	7 00
Tay hoa cổ mũ 6o	— tranh	12 00	4 00
Dịp tây	— đôi	18 00	8 00
Vải cả nuông rộng 1 m 20	— thước	3 20	3 60
Vải da đóng tựa	— thước	7 00	3 60
Lấy Michelin	— đôi	15 0	13 00
Ruột Michelin	— đôi	7 00	4 80

Các nhiều thứ hàng nữa cũng có giá giá, nhưng nên bạc nhường dưới 7 francs thì lại tính giá khác.

Cứ viết thư hỏi **PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI**
Số 7, ngành trường Y-viện Giấy mới số 73.

2008

No 238

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *đích thuật*

Vua *Thành-tôn* nghe biểu nghĩ thầm: hoài công mình dãi gió dầm-mưa, chịu đói nhịn khát mà thân-hành đến nhà nàng bảo nàng có một lời, nay nàng không nghe. Nghĩ vậy mới hầm hầm nổi giận, quát to lên mà rằng:

— *Mạnh-lệ-quân* ! to gan thật ! dám cải-dạng nam-trang để khi vỗng quân-thượng và vũ-mạn đại-thần, phỏng chết đã đáng tội chưa! Nay lại còn mắng mắt nói càn, dễ-thường trong trần đây không dám hành-tội nhà ngươi hay sao !

Nói xong, truyền vũ-sĩ bắt trói đem ra ngoài ngọ-môn để xử trảm, Vũ-sĩ vâng mệnh, tức-khắc lôi mỹ nữ ấy *Lệ-minh-đường* rồi trói điện ra. Cha con *Hoàng-phủ kinh* với-vàng ngăn lại mà bảo rằng:

— Khoan đã !

Lệ-minh-đường biết là tại mình trái mệnh, nên thành thương đã quá giận, vậy cũng không tranh-biện chi cả, cứ để yên cho trói.

Hoàng-phủ-thiếu-hoa qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ ! ngày trước bệ-hạ đã ban chiến đi khắp thiên-hạ để lấy tìm *Mạnh-lệ-quân*, thế thì ngày nay hãy xin rộng thương mà ân-xá cho.

HỒI THỨ LXXII

Vua *Thành-tôn* toan chém *Mạnh-lệ-quân*, *Hoàng-phủ-kinh* với vàng qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ ! Họ *Mạnh* muôn thủ tiết cùng chồng cho nên phải cầu công danh, cũng là một sự bất-đắc-dĩ, chứ không phải dám khoe-khoang tài-học. Trộm nghĩ từ khi ra làm quan đến giờ, cũng chưa có điều gì phạm pháp. Vả lại có nhiều công-lao. Hoằng-chi con trai kẻ bệ-hạ là *Hoàng-phủ thiếu-hoa* khi trước đã tình-nguyện đợi họ *Mạnh* về, rồi mới chịu thành-thân cùng *Lưu yên-ngọc*. Đến nay vẫn chưa hề có cùng nhau động-sàng, nếu họ *Mạnh* chết thì đông-đồi kẻ bệ-hạ thật là đoạn-tuyệt, xin bệ-hạ thương tình mà ân-xá cho.

Mạnh-sĩ-nguyên cũng qui xuống mà tâu rằng !

— Muôn tâu bệ-hạ ! con gái kẻ bề-thần, chỉ vì thú-tiết, bất đắc-dĩ mà phải khi-quân. Vả vợ kẻ bề-thần quả vậy đứa con gái ấy lắm, từ khi có *Mạnh-lệ-quân* giả ở *Vân-nam* đến, vợ kẻ bề-thần bệnh cũ lại phát. xin bệ-hạ đề cách gia ân cho *Mạnh-lệ-quân*, để chiêm chỉ ở vợ chồng kẻ bề-thần được toàn tình-mệnh.

Mạnh-gia-linh cũng qui xuống mà tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ ! Lão-mẫu kẻ bề-thần quả yêu con gái, từ khi có *Mạnh-lệ-quân* giả ở *Vân-nam* đến mà thành thương giáng chỉ cho nhà *Hoàng ; hà* hạn trong một tháng phải làm lễ hoan-hôn, lão-mẫu kẻ bề-thần thấy vậy, bệnh đâu kéo đến ầm-ầm, hiện đi đang một chết hai chết. Nếu *Mạnh-lệ-quân* bị chém thì lão-mẫu kẻ bề-thần thương-xót, thế tất phải mình vong. Xin bệ-hạ ân-xá cho, khiến toàn-gia kẻ bề-thần cũng được đội ơn trời bể vậy.

Mạnh sĩ-nguyên lại tâu rằng:

— Con gái kẻ bề-thần bị chém thì vợ kẻ bề-thần tất chết. Con trai kẻ bề-thần vốn tình thuần-hiếu thương em xót mẹ, cũng khó lòng bảo-toàn được tính-mệnh, xin bệ-hạ mở lượng hải-hà mà tha tội và tử-hình thì kẻ bề-thần lượng đội ơn vô cùng.

Bấy giờ lại có các môn sinh của *Mạnh-lệ-quân* xưa nay là bọn *Du-toàn*, *Thái-phan-phượng* và *Cừu-huệ-lâm* đều qui xuống mà tâu rằng:

— Họ *Mạnh* dầu bị trọng tội, nhưng thân đã gần-gũi ơn đế-hạ từ xưa đến nay, xin bệ-hạ rộng thương, mà độc-chiếu ân-xá cho.

Vua *Thành-tôn* liền nổi giận phán rằng:

— Các ngươi trần-tiến, đều là vì tình riêng cầu mình, chứ không phải chính-luận. Vương-pháp vô thân, trẫm không thể khoan-thứ được.

Nói xong, giục vũ-sĩ giải *Mạnh-lệ-quân* ra. *Mạnh-lệ-quân* coi chết như không cứ ung-dung đi ra ngoài ngọ-môn để hậu trảm. Bấy giờ *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* luống-cuống không biết làm thế nào, vừa qui vừa tiến lên, để chực toan cố tâu nữa, không ngờ ngươn trong mình vừa yếu khỏi, thành ra run-sợ, bỗng ngất người đi, ngã lăn xuống đấy. Hai hàm răng cắn chặt, hai con mắt trợn ngược.

Hoàng-phủ-kinh hồn xiêu phách lạc, vội-vàng ôm lấy con mà khóc rằng:

— Con ơi ! con mau mau lại tỉnh, nếu con có mệnh-hệ nào thì cha cũng khó lòng mà sống được. Con ơi !

Vua *Thành-tôn* cũng kinh sợ, sai nội-giám mau mau đi lấy nhân-sâm để cho *Hoàng-phủ thiếu-hoa*. Nội-giám tức-khắc đem một con nhân-sâm bỏ vào trong miệng, hồi lâu dần dần tỉnh lại, bấy giờ vua *Thành-tôn* mới được yên lòng.

Bỗng thấy nội-giám qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ hạ ! Hoàng-thái-hậu có ban tờ chiếu ẩn-xá cho.

Nguyên ngày hôm ấy, tự khi trời chưa sáng rõ, *Trường-hoa* hoàng-hậu đã đến *Vạn-thọ-cung* để tâu với Hoàng thái-hậu rằng:

— Muôn tâu Hoàng-thái-hậu ! *Lệ thừa-tướng* sáng hôm nay đáng bị xin cắt-trang, chỉ sợ thánh-thương nổi giận mà bảo tội, vậy xin Hoàng-thái-hậu giảng chỉ ân xá cho.

Hoàng-thái-hậu mừng mà bảo rằng:

— Họ *Mạnh* tiết liệt như thế, tất thế nào thánh-thương cũng phải khoan-thứ, thường chi nghĩ đến cái ơn cứu chữa ta năm xưa khi nào dám bảnh tội.

Trường-hoa hoàng-hậu không yên lòng, liền sai một tên nội-giám đi đò-la tin-tức. Rồi lâu tên nội-giám vào báo rằng:

— Muôn tâu hoàng-hậu ! *Lệ thừa-tướng* đã bị trói giải ra ngoài ngọ-môn để hậu trảm. Các quan triều-thần sĩ tâu xin cũng không được.

Trường-hoa hoàng-hậu lấy đều mà than rằng:

— Không ngờ thánh-thương lại xử đoán như thế, thật là làm trái phép quá.

Nói xong, tức khắc vào tâu với Hoàng thái-hậu rằng:

— Ngày trước họ *Mạnh* cứu cho toàn-gia tôi, nếu nay họ *Mạnh* bị chém thì nhà *Hoàng-phủ* tôi thật muôn đời bị người ta thóa-mạ. Xin Hoàng-thái-hậu thương tình mà ân xá cho.

Hoàng-thái-hậu nói:

— Đã có ta đây, con bất-tất phải lo ngại,

Nói xong tức-khắc truyền nội-giám theo chiếu, nói họ *Mạnh* có cái ơn cứu sống cho Hoàng thái-hậu khi trước, nay phải ân-xá tử tội. Nội-giám vội-vàng phi ngựa đem ra tâu với vua *Thành-tôn* rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ ! kẻ bề-thần phụng chỉ Hoàng-thái-hậu ân-xá tử-tội cho họ *Mạnh*.

Vua *Thành-tôn* xem tờ biểu ân-xá, nghĩ thầm trẫm vì chút tình riêng mà nóng-nẩy nổi giận, chứ xét ra thì họ *Mạnh* không nên bắt tội. Nhưng họ *Mạnh* không nghĩ cái công đãi giải đâm mưa cản trăm bề, thì thật là một người bạc tình. Ngày nay nếu trẫm khoan-thứ, chắc họ *Mạnh* cũng cười thầm vậy.

(Còn nữa).